

Deelnota Preventief Jeugdbeleid 2008-2011

Gemeente Lansingerland

Projectgroep Wmo
Afdeling Economische zaken en Welzijn

Inhoudsopgave deelnota Preventief Jeugdbeleid

	Paginanummer
Hoofdstuk 1 Inleiding	
1.1 Waarom een nota preventief jeugdbeleid?	4
1.2 Hoe zit deze nota in elkaar?	4
Hoofdstuk 2 Kaders	
2.1 Wettelijke kaders	5
2.2 De Wmo en Preventief Jeugdbeleid	5
2.2.1 De wet maatschappelijke ondersteuning	5
2.2.2 Prestatieveld 2: Preventief jeugdbeleid	5
2.2.3 Relatie met de andere prestatievelden	6
2.3 Lokaal beleid en ontwikkelingen	7
2.3.1 De Wmo in Lansingerland	7
2.3.2 Integraal Jeugdbeleid	7
2.3.3 Programma Opgroeien in Lansingerland	8
2.3.4 Lokaal gezondheidsbeleid	8
2.3.5 Leerplicht	9
2.3.6 Regionale Meld- en coördinatiefunctie	9
2.3.7 Onderwijsachterstandenbeleid	9
2.3.8 Jeugd & Jongerenwerk	9
2.4 Trends in de samenleving	9
Hoofdstuk 3 Visie en doelstellingen preventief jeugdbeleid	
3.1 Inleiding	11
3.2 Doelgroep	11
3.3 Visie	11
3.4 Doelstelling, uitgangspunten en evaluatie	12
Hoofdstuk 4 Jeugd en ouders in Lansingerland	
4.1 Inleiding	13
4.2 Cijfers en ontwikkelingen jeugd	13
4.2.1 Omvang doelgroep	13
4.2.2 Ontwikkelingen en problematiek	13
4.3 Behoeftes ouders	14
4.4 Signalen professionals	15
4.5 Samenvatting	17
Hoofdstuk 5 Preventieve voorzieningen	
5.1 Inleiding	18
5.2 Huidig aanbod	18
5.3 Knelpunten huidig aanbod	20
5.4 Pilotprojecten 2007 / 2008	21
Hoofdstuk 6 Speerpunten en evaluatie	
6.1 Speerpunten preventief jeugdbeleid	22
6.2 Voortgang en evaluatie	24

Bijlagen:

- I. Wettelijk kader jeugd
- II. Prestatievelden Wmo
- III. Verslag workshop Jeugdbeleid bijeenkomst 8 oktober 2007
- IV. Klankbordgroep preventief jeugdbeleid
- V. Verslag klankbordbijeenkomsten

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 *Waarom een nota preventief jeugdbeleid?*

Aan deze nota hebben twee belangrijke ontwikkelingen ten grondslag gelegen: de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de totstandkoming van de nieuwe gemeente Lansingerland per 1 januari 2007. Vanuit deze ontwikkelingen ontstond de behoefte en de noodzaak om het maatschappelijk beleid grondig te herzien en opnieuw te formuleren. De nieuwe situatie bood Lansingerland tevens de kans om het beleid af te stemmen op vragen en behoeften uit de samenleving. Met deze opdracht is de projectgroep Wmo aan de slag gegaan. Elk prestatieveld van de Wmo is ondergebracht in deelproject. In de projectgroep wordt erop toegezien dat de deelprojecten in samenhang met elkaar tot stand komen. Zo ontstaat er uiteindelijk een integraal Wmo beleid voor de gemeente Lansingerland.

Het preventief jeugdbeleid omschrijft de kaders, visie en inspanningen op prestatieveld 2 van de Wmo voor de komende vier jaar. Met deze beleidsvoornemens wordt aansluiting gezocht bij het integraal jeugdbeleid dat gelijktijdig met het preventief jeugdbeleid ontwikkeld wordt. In het voorjaar van 2008 worden met de kadernota financiële middelen aangevraagd voor de beleidsplannen Wmo en Jeugd. Afhankelijk van de besluitvorming over de kadernota zal de uitvoering van het preventief jeugdbeleid plaats gaan vinden.

1.2 *Hoe zit deze nota in elkaar?*

Vanuit algemene ontwikkelingen werkt deze nota toe naar actiepunten voor de specifieke situatie in Lansingerland:

- ❖ In hoofdstuk 2 worden de kaders van het preventief jeugdbeleid beschreven: wat is preventief jeugdbeleid en wat zijn de wettelijke bepalingen en ontwikkelingen op landelijk, regionaal en lokaal niveau?
- ❖ De beschreven kaders leiden tot een algemene visie en doelstellingen voor het preventief jeugdbeleid in Lansingerland, dit wordt in hoofdstuk 3 uitgewerkt.
- ❖ Hoofdstuk 4 behandelt de situatie in Lansingerland. De doelgroep voor het preventief jeugdbeleid in Lansingerland wordt inzichtelijk gemaakt. Daarnaast wordt de huidige situatie beschreven, dit is ondermeer gebaseerd op cijfers uit de Jeugdmonitor van de GGD. Met een onderzoek naar opvoedingsondersteuning is de behoefte van de ouders in Lansingerland gemeten en door middel van vragenlijsten en interactieve bijeenkomsten zijn professionals uit de jeugdhulpverlening geraadpleegd.
- ❖ De behoefte en signalen die uit hoofdstuk 4 naar voren komen, worden in hoofdstuk 5 vergeleken met het huidige aanbod aan preventieve voorzieningen. Hieruit worden de knelpunten en het gemiste aanbod afgeleid.
- ❖ Ten slotte worden in hoofdstuk 6 de speerpunten gepresenteerd. Voor de uitvoering van het nieuwe beleid is het belangrijk dat de voortgang continu bewaakt wordt, aan de hand van doelstellingen wordt hiervoor een aanzet gegeven.

Hoofdstuk 2 Kaders preventief jeugdbeleid

2.1 Wettelijke kaders

Preventief jeugdbeleid vormt een aanvulling op andere in wetgeving vastgelegde taken, zoals die omschreven in de Wet op de Jeugdzorg, Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV), de Leerplichtwet, de Regionale Meld en Coördinatiefunctie (RMC) en het Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid (GOA). In het huidige kabinet is een programmaministerie opgericht dat zich specifiek richt op de jeugd en het gezin, ook wordt er gewerkt aan een landelijke meldcode huiselijk geweld. Met deze landelijke wet- en regelgeving moet rekening gehouden worden bij het ontwikkelen van regionaal en lokaal beleid. In bijlage I zijn het wettelijk kader voor de jeugd en de regionale programma's opgenomen.

In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de Wet maatschappelijke ondersteuning en prestatieveld 2 in het bijzonder. De Wmo biedt een aantal kaders waar binnen de gemeente haar eigen accenten kan leggen. Lansingerland heeft dit gedaan met een eigen Wmo visie, deze vormt één van de kaders voor de visie op het preventief jeugdbeleid. De andere invloeden komen uit het integraal jeugdbeleid, het begrotingsprogramma 'Opgroeien in Lansingerland' en de lokale vertaling van de landelijke wetgeving op het gebied van jeugd. Dit hoofdstuk sluit af met een aantal trends in de samenleving die van invloed kunnen zijn op de jeugd, hun ouders en de opvoeding.

2.2 De Wmo en Preventief jeugdbeleid

2.2.1 De wet maatschappelijke ondersteuning

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is per 1 januari 2007 ingevoerd en bundelt alle gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden rondom de maatschappelijke ondersteuning. Hierdoor krijgt de gemeente een aantal nieuwe taken op het gebied van welzijn en zorg. De Wmo schetst de kaders voor het beleid, de gemeente heeft hier binnen de vrijheid om lokaal beleid op maat te maken. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met de volgende uitgangspunten van de Wmo: De eigen verantwoordelijkheid van de burger staat centraal, mensen moeten zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en meedoen aan de samenleving. Echter, iedereen moet wel *kunnen* meedoen. Waar dit niet gaat, zorgt de gemeente voor ondersteuning. Enerzijds door het stimuleren van een civil society; dit is een samenleving die gekenmerkt wordt door betrokkenheid en een actieve inzet van burgers, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties. Anderzijds zorgt de gemeente voor ondersteuning door het geven van informatie en advies en een aanbod van specifieke voorzieningen zoals hulp bij het huishouden, opvoedingsondersteuning of maatschappelijke opvang. De negen prestatievelden van de Wmo vormen het kader waarbinnen de gemeente haar beleid moet formuleren. In bijlage II zijn alle prestatievelden met een korte beschrijving terug te vinden.

2.2.2 Prestatieveld 2: Preventief Jeugdbeleid

Het preventief jeugdbeleid is ondergebracht in prestatieveld 2 van de Wmo. Dit prestatieveld houdt in: **'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden'**

Het prestatieveld heeft betrekking op de in een gemeente wonende jeugdigen bij wie sprake is van een verhoogd risico op ontwikkelingsachterstand of uitval, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is of voorkomen kan worden. Daarnaast richt het prestatieveld zich op ouders die problemen hebben bij de opvoeding van hun kind.

Onder prestatieveld 2 vallen de vijf gemeentelijke taken voor het preventief jeugdbeleid die zijn vastgesteld in de Wet op de Jeugdzorg. Deze taken beschrijven op hoofdlijnen welke voorzieningen er op lokaal niveau ten minste moeten zijn.

Het gaat om de volgende vijf functies:

1. Informatie en advies	Het geven van informatie en advies aan ouders, jeugdigen en hulpverleners over opvoeden en opgroeien.
2. Signaleren	Het vroegtijdig signaleren van (dreigende) problemen van jeugdigen en ouders door hulpverleners en beroepskrachten in de jeugdgezondheidszorg, onderwijs en jongerenwerk.
3. Toeleiden tot het hulpaanbod	Het bieden van toegang tot en wegwijs maken in het hulpaanbod op gemeentelijk en regionaal niveau wanneer vragen of problemen zijn gesignaleerd.
4. Licht pedagogische hulp	Het aanbieden van pedagogische hulp in de vorm van kortdurende advisering, lichte hulpverlening of coaching aan gezinnen waar problemen zijn of dreigen te ontstaan.
5. Coördinatie van zorg	Het afstemmen en zonodig bundelen van zorg op lokaal niveau voor gezinnen met meervoudige problematiek.

In hoofdstuk 5 van deze nota wordt beschreven hoe de gemeente Lansingerland momenteel uitvoering geeft aan de vijf functies en hoe dit in de toekomst wenselijk zou zijn.

2.2.3 Relatie met de andere prestatievelden

Het preventief jeugdbeleid maakt onderdeel uit van het meerjarige beleidsplan Wmo van de gemeente Lansingerland, om deze reden vindt er voortdurend afstemming plaats met de andere prestatievelden. Als we kijken naar de verschillende prestatievelden van de Wmo, dan kan er voor elk prestatieveld een relatie worden genoemd met het preventief jeugdbeleid:

- ❖ In prestatieveld 1 gaat het om de leefbaarheid en sociale samenhang in de samenleving. De gemeente kan dit bevorderen door aan te sluiten bij initiatieven van de burgers en te zorgen voor goede algemene voorzieningen. Voor de jeugd specifiek kan dit gaan over ontmoetingsplekken, mogelijkheden voor sport en recreatie maar ook over jeugdparticipatie. Door jeugdigen al van jongs af aan te betrekken bij maatschappelijke zaken, zullen ze zich op latere leeftijd meer betrokken voelen bij de samenleving.
- ❖ In prestatieveld 3 staat omschreven wat de gemeente op het gebied van informatie, advies en cliëntondersteuning moet bieden. Bij prestatieveld 2 is de informatie- en adviesfunctie voor de jeugd specifiek opgenomen binnen de vijf gemeentelijke functies voor het preventief jeugdbeleid. In prestatieveld 3 wordt dit voor alle doelgroepen verzorgd, door bijvoorbeeld het opzetten van een Wmo-loket. Het is belangrijk dat informatie over preventieve voorzieningen voor de jeugd ook ondergebracht wordt in zo'n loket.
- ❖ Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers in prestatieveld 4 kan ook in samenhang met het preventief jeugdbeleid bekeken worden. Jeugdigen kunnen worden gestimuleerd om vrijwilligerswerk te doen, op deze manier dragen zij weer bij aan de sociale samenhang. Andersom kunnen vrijwilligers ondersteuning bieden in het preventief jeugdbeleid.
- ❖ Prestatieveld 5 en 6 richten zich op het bevorderen van zelfstandigheid van kwetsbare groepen door het bieden van individuele voorzieningen. Met kwetsbare groepen wordt in deze prestatievelden bedoeld lichamelijk en verstandelijk gehandicapten en personen met een

chronisch psychisch probleem of een psychisch sociaal probleem. Binnen deze groepen bevinden zich ook kinderen. In prestatieveld 2 zijn algemene preventieve voorzieningen voor de jeugd ondergebracht. Prestatieveld 5 en 6 zorgen voor specifieke voorzieningen voor personen met een beperking, het gaat dan zowel over algemene (openbare) als individuele voorzieningen.

- ❖ Problematiek met huiselijk geweld, geestelijke gezondheid en verslaving doet zich niet alleen voor bij volwassenen, maar ook bij de jeugd. Het kan zijn dat het kind zelf te kampen heeft met deze problematiek, of dat het indirect door de gezinssituatie er mee in aanraking komt. In de prestatievelden 7, 8 en 9 moet de jeugd daarom niet over het hoofd gezien worden.

2.3 Lokaal beleid en ontwikkelingen

2.3.1 De Wmo in Lansingerland

Gemeente Lansingerland heeft een eigen visie ontwikkeld op de Wet maatschappelijke ondersteuning, deze visie is leidend bij de ontwikkeling van beleid op de afzonderlijke prestatievelden. De gemeente wil met goede preventieve maatregelen en een hoog niveau aan algemene voorzieningen de behoefte aan ondersteuning zoveel mogelijk voorkomen. Alle inwoners moeten gebruik kunnen maken van goede algemene voorzieningen. Hoe beter het algemene beleid toegesneden is op alle inwoners, hoe kleiner de kans op problemen en hoe eerder problemen kunnen worden geïnventariseerd. Bij preventie is er extra aandacht voor de jeugd: geen kind mag tussen wal en schip vallen!

De visie voor het Wmo-beleid in Lansingerland gaat uit van de volgende tien punten:

1. Beleid dat zich richt op alle inwoners van Lansingerland en op actief burgerschap
2. Beleid dat er op gericht is om alle burgers volwaardig onder dezelfde voorwaarden te laten deelnemen aan de samenleving.
3. Eigen verantwoordelijkheid van de burger staat centraal met daarbij aandacht voor de ondersteuning aan de kwetsbare mens
4. Algemene en preventieve voorzieningen gaan voor individuele verstrekkingen, de behoefte aan ondersteuning wordt zoveel mogelijk voorkomen.
5. Een vraaggestuurd verstrekkingen beleid, met oog voor betaalbaarheid, doeltreffendheid en doelmatigheid
6. Klantgerichtheid, met goede informatie en advies en zo min mogelijk bureaucratie
7. Creatieve oplossingen om met hetzelfde geld meer te doen
8. Het benutten van de mogelijkheden van het maatschappelijk middenveld
9. Een regierol voor de gemeente
10. Stabiliteit en versterken van de basisstructuur op de korte termijn, op langere termijn werken aan een zorgzame samenleving

2.3.2 Integraal jeugdbeleid

Naast de nota preventief jeugdbeleid, verschijnt in 2008 de nota Integraal Jeugdbeleid. Deze nota zet de kaders uit voor het brede jeugdbeleid voor de komende vier jaar en dient als kapstok voor de verschillende deelgebieden van het jeugdbeleid.

Het integraal jeugdbeleid heeft de volgende visie als uitgangspunt:

De gemeente Lansingerland biedt ruimte voor jeugdigen van 0 tot en met 23 jaar om in een juiste balans met zelfredzaamheid verzorgd, beschermd en veilig op te groeien en zich te ontplooiën tot een volwaardig¹ lid van de maatschappij en zorgt voor afstemming van en regie op hulpverlening wanneer verzorging, bescherming, veiligheid of ontwikkeling van een kind in gevaar komt.

¹ Volwaardig dient hier gelezen te worden in termen van functioneren op basis van datgene wat de maatschappij van je vraagt, voortvloeiend uit een staat van welbevinden

Met deze algemene doelstelling moet worden bereikt dat de jeugd:

- gezond is;
- ruimte heeft voor een goede sociaal- emotionele ontwikkeling;
- in het bezit komt van een startkwalificatie;
- en zodoende in staat is volledig te participeren in de maatschappij én bij ons jeugdbeleid.

In de nota Integraal jeugdbeleid wordt deze visie uitgewerkt tot concrete beleidsaanbevelingen.

2.3.3 Programma Opgroeien in Lansingerland

De gemeente Lansingerland heeft het jeugdbeleid ondergebracht in het begrotingsprogramma 'Opgroeien in Lansingerland'. Hierin staat dat de gemeente voor jongeren een goede ontwikkeling naar volwaardige maatschappelijke deelname mogelijk wil maken. Een samenhangend geheel van basisvoorzieningen dat op stimulerende wijze wordt aangeboden, moet hiervoor zorgen. Wanneer de gewenste ontwikkeling onder druk komt te staan, zijn opvang en ondersteuningsmogelijkheden nodig. Participatie van de jeugd wordt van groot belang gevonden bij het kiezen en realiseren van voorzieningen. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van de Wmo.

Het programma 'Opgroeien in Lansingerland' bestaat uit vier onderdelen met de volgende doelstellingen:

- ❖ **Onderwijs:** er voor zorgen dat geen kind vroegtijdig school verlaat zonder een diploma te behalen
- ❖ **Onderwijsachterstandenbeleid:** de ontwikkelingskansen van minder kansrijke kinderen vergroten zodat ze op langere termijn in staat zijn een startkwalificatie te behalen
- ❖ **Jeugd & jongeren / hulpverlening:** het realiseren van benodigde voorzieningen om een ongestoorde ontwikkeling van jeugdigen te faciliteren of verstoringen in een vroeg stadium te bestrijden. Naast vroegsignalering en een sluitende aanpak voor jongeren die buiten de boot dreigen te vallen, wil de gemeente jongeren betrekken bij het ontwikkelen van beleid en activiteiten
- ❖ **Kinderopvang & peuterspeelzaalwerk:** komen tot een voldoende en goed gespreid aanbod van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

2.3.4 Lokaal gezondheidsbeleid

In 2003 is de laatste nota lokaal gezondheidsbeleid voor de 3B gemeenten opgesteld. In deze nota zijn de volgende actiepunten voor de jeugd geformuleerd voor de periode 2004 tot 2007:

- ❖ Goed afgestemde voorlichting bieden aan jeugd en opvoeders, bijvoorbeeld op het gebied van alcohol, drugs en omgaan met geld
- ❖ Actieplan ten aanzien van preventie/repressie drugs- en alcoholproblematiek
- ❖ Ouders voorlichten over opvoeding
- ❖ Informatievoorziening verbeteren: sociale kaart die regiobreed en voor alle doelgroepen is
- ❖ Heldere verwijsstructuur
- ❖ Doorlopende lijn in de zorg voor 0 - 4 en 4 - 19 jarigen ontwikkelen
- ❖ Verbeteren van vroegsignalering
- ❖ Ontwikkelen van meer samenhang en kennisdeling bij het (zorg)aanbod voor de jeugd. Netwerk leerplicht verbreden voor casuïstiek. Mogelijkheden onderzoeken om te komen tot netwerk jeugd (gezondheidszorg)

Een aantal actiepunten uit deze nota zijn al gerealiseerd: er is een opvoedbureau waar ouders terecht kunnen voor voorlichting en het coördinatieteam sluitende aanpak jeugd is opgericht. De regiobrede sociale kaart is echter nog niet gerealiseerd. In 2008 wordt gewerkt aan een nota lokaal gezondheidsbeleid Lansingerland, de actiepunten van de oude nota worden dan geëvalueerd en nieuwe actiepunten worden benoemd.

2.3.5 Leerplicht

In Lansingerland is een verschuiving in de reden van verzuim waar te nemen. Oorspronkelijk bestond het verzuim vooral uit puber-spijbelgedrag. Sinds de grote groei van de gemeente door de fusie en de Vinex-ontwikkeling is er steeds meer sprake van grotesteden-problematiek zoals jongeren die ontsporen en gezinnen met meervoudige problematiek. Dit vergt een andere aanpak van de leerplichtambtenaar. Naast deze problematiek heeft leerplicht vaak te maken met het zogenoemde 'luxeverzuim', ouders die de kinderen een paar dagen eerder van school halen voor de vakantie.

2.3.6 Regionale Meld- en Coördinatiefunctie

Lansingerland valt in de RMC-regio Rijnmond, deze regio was tot voor kort verdeeld in 3 subregio's: Rotterdam e.o., Zuid-Hollandse eilanden en Noord Waterweg-noord. De gemeente Lansingerland valt samen met de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Ridderkerk en Rotterdam onder de subregio Rotterdam e.o. Omdat vanuit de subregio Rotterdam e.o. geen optimale aandacht besteed kan worden aan de randgemeenten wordt deze subregio in 2008 gesplitst in een subregio sec (Rotterdam) en een subregio voor de overige vijf gemeenten. Het invoeren van de 4^{de} subregio biedt betere kansen om het vroegtijdig schoolverlaten binnen de deelnemende gemeenten te bestrijden en te voorkomen. Een eerste stap van de 4^{de} subregio is het inzetten van de organisatie De Jonge Krijger om jongeren die dreigen uit te vallen(terug) te begeleiden naar school en werk.

2.3.7 Onderwijsachterstandenbeleid

In 2008 wordt gewerkt aan een visie voor het onderwijsachterstandenbeleid. Hierbij wordt de mogelijkheid onderzocht om de voor- en vroegschoolse educatie in te zetten voor signalering, het tegengaan van taalachterstanden en samenwerking met het netwerk 0 tot 4 jaar. Daarnaast wordt gewerkt aan een doorgaande ontwikkelingsondersteunende lijn tussen voorschool en basisschool. Structureel overleg met de scholen is een voorwaarde om aan deze ambities vorm te kunnen geven.

2.3.8 Jeugd & Jongerenwerk

Het Jeugd & Jongerenwerk heeft een actieve rol in het jeugdbeleid in Lansingerland. Er zijn op dit gebied twee partijen actief: Stichting Jeugd & Jongerenwerk Midden-Holland en Stichting Jeugd & Jongerenwerk Bergschenhoek. Het Jeugd & Jongerenwerk heeft zowel een preventieve als een recreatieve functie. Naast het aanbieden van aansprekende activiteiten voor de jeugd, is er ruimte voor het geven van informatie, advies en ondersteuning aan de jeugd. In hoofdstuk 5 wordt de rol van het Jeugd & Jongerenwerk verder beschreven.

2.4 Trends in de samenleving

Landelijk zijn verschillende trends en ontwikkelingen waar te nemen die van invloed kunnen zijn op het opvoeden en opgroeien:

- ❖ Toenemende complexiteit en individualisering van de samenleving: de samenleving wordt steeds complexer mede door de steeds grotere verantwoordelijkheid die het Rijk bij het individu legt. Risico's die voorheen door de verzorgingsstaat collectief werden afgedekt, komen steeds meer bij het individu te liggen. Niet iedereen is in staat deze risico's zelf het hoofd te bieden. Daarnaast betekent de individualisering dat men meer op zichzelf gericht is in het dagelijks leven.
- ❖ In dit kader valt ook de ontwikkeling van afnemende tolerantie en verharding van de samenleving te noemen. De bereidheid om mensen met een afwijkende leefstijl tegemoet te komen is niet altijd en overal even groot. Dit maakt het meedoen van kwetsbare doelgroepen in de samenleving extra

moeilijk. Ook onder de jeugd is de verharding waar te nemen, getuige het aantal gewelddadige incidenten op middelbare scholen en in het uitgaansleven van de afgelopen jaren.

- ❖ Het aantal tweeverdieners neemt toe, dit betekent dat er iets verandert in de gezinssituatie. De kinderen gaan vaker naar naschoolse opvang. Ouders spreken hun kinderen na school pas weer 's avonds na het werk. Zo kan het gebeuren dat problemen bij het kind laat opgemerkt worden. De signalerende rol van scholen of andere plaatsen waar de jeugdigen vaak zijn, wordt hierdoor groter.
- ❖ Het aantal eenoudergezinnen neemt toe. Hierdoor komt de opvoeding vaak grotendeels op de schouders van één ouder terecht, wat dus een toenemende zorgzwaarte betekent.
- ❖ Het aantal echtscheidingen neemt toe, dit brengt specifieke problematiek met zich mee. Waar gaan de kinderen wonen? Hoe gaat de omgangsregeling met de andere ouder eruit zien? Als kinderen dit op jonge leeftijd van dichtbij meemaken kan dit een grote indruk achter laten. Ook de ouders weten niet altijd wat hen in zo'n situatie te wachten staat.
- ❖ Alcoholproblematiek: Landelijk is een ontwikkeling gaande dat jongeren op steeds vroegere leeftijd en steeds meer gaan drinken. Het zogenoemde 'comazuipen' komt vaak voorbij in de media. Tegelijkertijd is uit onderzoek duidelijk geworden dat drinken op jonge leeftijd ernstige schade aan de hersenen toebrengt. Landelijk wordt ingezet op preventieve voorlichtingscampagnes. Veel gemeenten gaan een eigen alcoholbeleid opstellen of dit verder aanscherpen.
- ❖ Digitalisering van de samenleving: door het vele gebruik van internet is er een verandering in communicatie aan de gang. De jeugd communiceert veel via de msn, chat of persoonlijke internetpagina's. Ouders hebben niet altijd zicht op wat er achter de computer gebeurt.

Hoofdstuk 3 Visie en doelstellingen preventief jeugdbeleid

3.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk zijn de kaders beschreven die hebben geleid tot de visie voor het preventief jeugdbeleid. Alvorens de visie uiteen te zetten, is het belangrijk om de doelgroep van het beleid vast te stellen. De visie wordt vervolgens beschreven en uitgewerkt in een doelstelling en een aantal uitgangspunten, welke leidend zijn voor het preventief jeugdbeleid en de toetsing van subsidieaanvragen.

3.2 Doelgroep

In Lansingerland richt het preventief jeugdbeleid zich op alle in de gemeente wonende jeugdigen van 0 tot en met 23 jaar en hun ouders. Hoewel jongeren op hun 18^{de} de volwassen leeftijd bereiken, wordt uitgegaan van een doelgroep tot en met 23 jaar omdat deze leeftijdsgrens gehanteerd wordt door wetgeving op het gebied van onderwijs en werkgelegenheid. Daarnaast is het steeds gebruikelijker dat jongeren nog tot in hun vroege twintiger jaren bij hun ouders inwonen en zodoende langer onder de gezinssituatie vallen.

3.3 Visie

De Wmo gaat uit van een eigen verantwoordelijkheid en een actieve inzet van burgers, maar ook van ondersteuning van groepen die hier moeite mee hebben. Dit geldt ook voor opvoeden en opgroeien. Opvoeden is een primaire verantwoordelijkheid van ouders, waar dit misloopt zorgt Lansingerland voor ondersteuning. Aan jongeren die moeite hebben met opgroeien, moeten mogelijkheden geboden worden om deze problemen te uiten en oplossingen te vinden. De ondersteuning wordt verzorgd door een goede invulling van de vijf gemeentelijke taken voor het preventief jeugdbeleid. Allereerst wordt de basis gelegd met algemene voorzieningen, vervolgens wordt dit toegespitst op collectief en individueel niveau. Welke voorzieningen het meest passend zijn voor de ouders en jeugdigen in Lansingerland, wordt bepaald aan de hand van maatschappelijke ontwikkelingen, onderzoeken en signalen van hulpverleners.

Deze visie laat zich in de volgende kernzin vertalen:

De gemeente Lansingerland biedt ouders en jeugdigen van 0 en met 23 jaar ondersteuning bij opvoeden en opgroeien, dit doet zij door zorg te dragen voor een evenwichtig preventief aanbod voor de vijf gemeentelijke taken, afgestemd op de behoefte van deze doelgroep en de ontwikkelingen in de maatschappij.

In de lijn van de Wmo wordt eerst gezorgd voor de basisvoorzieningen voor kwetsbare groepen. Daarna wordt gewerkt aan de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van de ouders en jeugdigen. Dit betekent een wisselwerking tussen prestatieveld 1 en 2: goede algemene preventieve voorzieningen zorgen ervoor dat er minder gezinnen buiten de boot vallen, steeds meer burgers kunnen meedoen aan de samenleving en dragen zo hun steentje bij aan de sociale samenhang. Andersom kan een sterke sociale samenhang een preventieve werking hebben, de samenleving zorgt er met elkaar voor dat niemand buiten de boot valt en dat er minder beroep gedaan hoeft te worden op preventieve voorzieningen.

3.4 Doelstelling, uitgangspunten en evaluatie

Met het beleid wil de gemeente Lansingerland een evenwichtig aanbod op de vijf gemeentelijke taken van het preventief jeugdbeleid bewerkstelligen, waarvan alle ouders en kinderen in Lansingerland op laagdrempelige wijze gebruik kunnen maken. Door vroegtijdig signaleren en interveniëren wil de gemeente ervoor zorgen dat er minder beroep gedaan wordt op de jeugdzorg. Daarnaast moet het beleid ervoor zorgen dat de jeugd zich kan ontwikkelen tot zelfredzame en weerbare burgers die in alle opzichten kunnen deelnemen aan de samenleving.

De visie op het preventief jeugdbeleid is leidend, maar moet wel worden toegepast in samenhang met een aantal uitgangspunten. Deze uitgangspunten vormen het algemeen toetsingskader voor nieuw preventief beleid en subsidieaanvragen. In hoofdstuk 6 wordt dit samen met de behoeftes vanuit de samenleving en het maatschappelijk veld vertaald in concrete speerpunten voor de komende 4 jaar.

De uitgangspunten zijn:

1. Informatie & advies

- ❖ Informatie over opvoeden en opgroeien is voor iedere ouder en kind in Lansingerland makkelijk te verkrijgen

2. Signaleren

- ❖ Alle instellingen die met jeugdigen te maken hebben, zijn voldoende toegerust om (dreigende) problemen vroegtijdig te kunnen signaleren

3. Toeleiden tot het hulpaanbod

- ❖ Signalering leidt altijd tot een actie: doorverwijzing naar of directe inzet van hulpaanbod

4. Licht pedagogische hulp

- ❖ Het aanbod aan preventieve voorzieningen richt zich zoveel mogelijk op het hele gezin. Hierbij richt ondersteuning zich vooral op gezinnen, waar een probleem of een risico op een probleem is.
- ❖ Op actuele, lokale ontwikkelingen wordt ingespeeld met de inzet van specifieke projecten.

5. Coördinatie van zorg

- ❖ Maatschappelijke organisaties stemmen hun aanbod op elkaar af en zetten zich in voor een sluitende aanpak. De gemeente heeft hierin een regierol en stelt de voorwaarden in haar subsidiebeschikkingen.

Algemeen

- ❖ Bij de uitvoering van het preventief jeugdbeleid vindt constant afstemming plaats met de andere prestatievelden van de Wmo en het integraal jeugdbeleid.

Met het preventief jeugdbeleid wil de gemeente een maatschappelijk effect bereiken (outcome doelstelling). Op een maatschappelijk effect zijn veel verschillende factoren van invloed. Per onderdeel van het preventief jeugdbeleid wordt het beleid daarom meetbaar gemaakt door het formuleren van output doelstellingen. Met output doelstellingen kan gemeten worden wat er geleverd wordt voor een specifiek doel. Via voortgangsgegevens van uitvoerende diensten wordt hierin inzicht verkregen. Het is dan ook belangrijk dat de gemeente de regierol goed oppakt. In de verschillende netwerken en coördinatieteams kan het beleid zowel op basis van outcome als op basis van output worden gemonitord. Daarnaast kunnen in opdrachtverstrekingen en subsidiebeschikkingen voorwaarden gesteld worden aan (tussentijdse) rapportages en andere evaluatiemomenten (output gericht). In paragraaf 6.3 worden de doelstellingen geformuleerd voor het bewaken van de voortgang en de evaluatie van het beleid.

Hoofdstuk 4 Jeugd en ouders in Lansingerland

4.1 Inleiding

Bij de meeste jeugdigen verloopt het opgroeien zonder problemen, echter een klein gedeelte heeft moeilijkheden. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe groot dit aantal is voor Lansingerland en over welke problematiek men dan spreekt. Eerst wordt inzichtelijk gemaakt hoe groot de doelgroep van 0 tot en met 23 jarigen is in Lansingerland en hoe dit verdeeld is over verschillende leeftijdscategorieën. Vanuit landelijke ontwikkelingen en resultaten van de jeugdmonitor 2005/2006 van de GGD wordt de problematiek van de jeugd in Lansingerland omschreven. Met een onderzoek uitgevoerd door PJ Partners is de behoefte naar opvoedingsondersteuning bij ouders in Lansingerland gemeten. De resultaten van dit onderzoek zijn vervolgens bekeken in verhouding met de signalen van professionals. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk worden alle cijfers, ontwikkelingen en signalen met elkaar in verband gebracht.

4.2 Cijfers en ontwikkelingen jeugd

4.2.1 Omvang doelgroep

Lansingerland heeft begin 2008 ongeveer 50.000 inwoners, daaronder vallen 15.866 inwoners in de leeftijdscategorie 0 tot en met 23 jaar. Dit betekent dat de jeugd zo'n 30% van de Lansingerlandse bevolking vertegenwoordigt. Wetende dat het preventief jeugdbeleid zich ook op de ouders van deze jeugdigen richt, betreft de doelgroep van het beleid een aanzienlijk deel van de Lansingerlandse bevolking.

Als we de jeugdigen indelen in verschillende levensfasen zoals de voorschoolse periode, basisschool, middelbare school en de naschoolse tijd, komen we tot het volgende overzicht²:

	2007	% van totale bevolking
0 tot en met 4 jarigen	3.817	7,6%
5 tot en met 12 jarigen	6.019	12%
13 tot en met 18 jarigen	3.850	7,7%
19 tot en met 23 jarigen	2.180	4,36%
Totaal	15.866	30%

Het aantal inwoners van Lansingerland neemt de volgende jaren toe tot ongeveer 70.000 inwoners in 2011 en 75.000 inwoners in 2015. Als de verdeling van de doelgroep gelijk blijft (30% van de totale bevolking) kan er uitgegaan worden van een groep van 21.000 inwoners van 0 tot en met 23 jaar in 2011 en 22.500 in 2015. Door de nieuwbouwwijken is vooral een stijging in het aantal jonge gezinnen te verwachten, het is daarom denkbaar dat de doelgroep nog groter is dan deze prognoses.

4.2.2 Ontwikkelingen en problematiek

In het schooljaar 2005-2006 heeft de GGD in de toenmalige 3B-gemeenten ouders van kleuters, leerkrachten en brugklassers vragenlijsten laten invullen. De resultaten zijn opgenomen in de Jeugdmonitor Rotterdam. Uit deze informatie blijkt dat de gezondheid van zowel kleuters als brugklassers over het algemeen goed is in Lansingerland. Bij de brugklassers valt op dat 24% aangeeft in de voorgaande 12 maanden tenminste één keer de gedachte gehad hebben een einde aan zijn of haar

² De cijfers zijn ontleend uit de gemeentelijke basisadministratie, peildatum november 2007.

leven te maken. Meisjes hebben deze emotionele problemen vaker dan jongens. 5% heeft daadwerkelijk ooit een zelfmoordpoging ondernomen, hierin zijn geen verschillen tussen jongens en meisjes. Het gebruik van genotmiddelen als alcohol, roken of gebruik van marihuana heeft geen groot aandeel bij de brugklassers. Dit komt niet overeen met de landelijke ontwikkeling dat de jeugd op steeds jongere leeftijd en steeds meer alcohol drinkt, om deze reden zal het gebruik van alcohol en drugs toch een aandachtspunt zijn voor de komende jaren. Daarnaast is het waarschijnlijk dat met de groei van de gemeente Lansingerland meer stedelijke problematiek vanuit grote buurgemeenten zoals Rotterdam, Zoetermeer en Delft, deze kant op komt.

Van de brugklassers is 30% wel eens gepest, hier is geen verschil tussen jongens en meisjes. Er zijn meer jongens die aangeven wel eens iemand gepest te hebben (31%) dan meisjes (21%). Al met al kan pesten gezien worden als een belangrijk onderwerp in de vroege puberjaren van de Lansingerlandse jeugd.

In 2005 is een jeugdenquête gehouden onder 12 tot en met 18 jarigen in Berkel en Rodenrijs. Voor het preventief jeugdbeleid zijn de volgende uitslagen van belang:

- van de 12 t/m 15 jarigen geeft 24% aan informatie over gezondheid, seksualiteit, roken en drinken van het internet te halen, gevolgd door 23% via de ouders, 21 % via school en 17% via vrienden. Bij 16 tot en met 18 jarigen heeft het internet een nog grotere positie in de informatievoorziening (29%), 23% klopt bij vrienden aan voor informatie, bij zowel de school en de ouders gaat 16% langs voor informatie.
- 30% van de 12 tot en met 15 jarigen voelt zich wel eens onveilig op straat, vaak voelen zij zich dan bedreigd door (groepjes) mensen op straat (27%). Van de 16 tot en met 18 jarigen voelt 19% zich wel eens onveilig op straat, hiervan voelt 35% zich bedreigd door (groepjes) mensen op straat.

Eind 2006 is een soortgelijke enquête gehouden onder 12 tot en met 18 jarigen in Bergschenhoek. Uit deze enquête blijkt dat 36,3% van deze groep zich wel eens onveilig voelt op straat, hiervan wordt 'groepjes mensen' ook het meest genoemd als oorzaak (21,7). De aanbeveling wordt gedaan om aandacht te hebben voor veiligheid rondom plekken waar jongeren elkaar ontmoeten, door middel van communicatie tussen de gemeente, jongerenwerk, politie en jongeren ten aanzien van ontmoetingsplekken. Over jeugdparticipatie laat de jeugd zich positief uit, 57,5% wil meewerken aan het realiseren van hun eigen ideeën voor de gemeente.

Beide onderzoeken geven voornamelijk inzicht in de tijdsbesteding en behoefte naar vrijetijdsvoorzieningen van de jeugd in Berkel en Rodenrijs en Bergschenhoek. De resultaten worden daarom meegenomen bij het integraal jeugdbeleid. Voor het preventief jeugdbeleid is geen uitgebreider onderzoek beschikbaar dan de jeugdmonitor en bovenstaande onderdelen uit de jeugdenquête. Deze feiten worden voorlopig voor de jeugd aangenomen. Bij het schrijven van een nieuwe nota in 2011 verdient het de aanbeveling om hier specifiek onderzoek naar te doen. Dit biedt tevens de kans om de behoefte Lansingerland breed te meten en niet enkel voor de kernen Bleiswijk en Berkel en Rodenrijs.

4.3 Behoefte ouders

Een aselechte steekproef van 2000 ouders in Lansingerland heeft de vragenlijst over opvoedingsondersteuning ontvangen. De respons van dit onderzoek ligt rond de 40%, dit wordt gezien als een representatief aantal voor de gehele Lansingerlandse bevolking. 90% van de respondenten geeft aan een twee oudergezin te hebben, dit is opmerkelijk te noemen, gezien het (landelijk) stijgende aantal echtscheidingen. Allochtone ouders, jonge ouders en laag opgeleide ouders zijn ondervertegenwoordigd in het onderzoek.

De volgende punten zijn uit het onderzoek naar voren gekomen:

- ❖ Ouders zijn niet goed bekend met voorzieningen op het gebied van opvoedingsondersteuning. Het consultatiebureau, de huisarts en de GGD/schoolarts genieten de grootste bekendheid.

Voorzieningen zoals het opvoedspreekuur, het Algemeen Maatschappelijk werk en de zorgnetwerken zijn maar weinig bekend onder de ouders.

- ❖ Over de opvoeding valt te zeggen dat de meerderheid van de ouders het niet moeilijk maar ook niet makkelijk vindt, de meerderheid heeft soms vragen over opvoeding, maar echte problemen bij het opvoeden worden door de helft van de respondenten (bijna) nooit ervaren.
- ❖ Wanneer er zich problemen voordoen, hebben deze vooral te maken met het luisteren en gehoorzamen, het houden aan of stellen van grenzen, lichamelijke ontwikkeling & gezondheid en (faal)angst & onzekerheid. Problemen met schoolprestaties, pesten of gepest worden en sociaal contact & spelen worden in tweede instantie genoemd. Van de ouders die wel eens problemen hebben, geeft slechts één vijfde deel aan daadwerkelijk hulp gehad te hebben.
- ❖ De ouders krijgen het liefst adviezen of ondersteuning op het gebied van opvoeden van de eigen partner, daarna wordt de opvoedkundige/psycholoog genoemd en de leerkracht of leidster kinderopvang.
- ❖ Voor wat betreft de vorm van advies en begeleiding bij opvoedingsproblemen, wensen de meeste respondenten dit in een persoonlijk gesprek te doen.
- ❖ 73% van de respondenten geeft aan geen behoefte aan opvoedingsondersteuning te hebben. 23% heeft wel behoefte, hiervan ontvangt 15,3% al ondersteuning, de overige respondenten hebben er nog niet naar gezocht, kunnen het niet vinden of staan op een wachtlijst.
- ❖ De meerderheid van de respondenten zal pas een beroep doen op opvoedingsondersteuning wanneer de problemen van het kind groot zijn.
- ❖ In het aanbod op het gebied van opvoedingsondersteuning worden naar mate het kind ouder is meer voorzieningen gemist. Het aanbod dat gemist wordt: de GGZ in Lansingerland zelf, aanbod gericht op pubers en een duidelijke sociale kaart met informatie over verwijzers en behandelaars, zowel op internet als in de vorm van een folder.

Aanvullend is een aantal vragen over het Centrum voor Jeugd & Gezin gesteld. De meerderheid van de ouders is positief over de komst van een centrum waar zij voor informatie en vragen over opvoeden terecht kunnen. Zij geven daarbij wel aan alleen naar een dergelijk centrum te gaan als het probleem van hun kind 'duidelijk' is. Belangrijk vinden zij om bij het centrum terecht te kunnen voor vragen over opvoeding in het algemeen, onderwijs, lichamelijke ontwikkelingen en voor informatie over aanwezige jeugdvoorzieningen in de gemeente.

4.4 Signalen professionals

Tijdens de bijeenkomst Meedenken=Meedoen op 8 oktober 2007 is input verkregen van verenigingen en maatschappelijke instellingen. Verdeeld over twee workshops zijn de aanwezigen gevraagd naar zaken die goed gaan in Lansingerland op het gebied van jeugd en zaken die beter kunnen. Een volledig verslag van deze workshops is te vinden in bijlage III.

Belangrijkste punten die volgens de maatschappelijke instellingen beter kunnen:

- samenwerking tussen verschillende partijen die met de jeugd te maken hebben
- informatievoorziening over het hulpaanbod en activiteiten voor de jeugd
- signalering en doorverwijzing

Als oplossingen werden genoemd:

- het oprichten van een platform of forum van maatschappelijke organisaties en de gemeente
- ontwikkelen van een sociale kaart, zowel voor maatschappelijke organisaties als voor ouders en de jeugd

In een afsluitende stemsessie werd met stellingen de mening van de aanwezige organisaties gepeild over het jeugdbeleid. Voor het preventief jeugdbeleid is het interessant te weten dat:

- ❖ de helft vindt dat zowel de gemeente als maatschappelijke organisaties een verantwoordelijkheid dragen voor de opvoeding van jeugdigen in Lansingerland
- ❖ iets meer dan de helft van de organisaties de jeugd beschouwt als een apart onderdeel van haar beleid
- ❖ de helft van de organisaties voor het ontwikkelen van specifiek jeugdbeleid ondersteuning zou willen van de gemeente
- ❖ de organisaties vinden dat het doen van vrijwilligerswerk bijdraagt aan de ontwikkeling van jongeren en daarom actief gestimuleerd moet worden onder deze doelgroep
- ❖ 30% van de aanwezige instellingen en verenigingen weet niet waar zij melding kunnen doen wanneer er zorgen zijn over een jeugdige

Na de startbijeenkomst hebben alle organisaties een vragenlijst ontvangen met daarin soortgelijke vragen als in het onderzoek opvoedingsondersteuning. De vragenlijst is door 29 organisaties ingevuld. De meerderheid hiervan zijn verenigingen die zich bezighouden met vrijetijdsbesteding voor de jeugd van 4 tot 18 jaar. Daarnaast zijn organisaties als de kinderopvang, peuterspeelzaal en een pedagogisch instituut vertegenwoordigd. Net als bij het onderzoek onder de ouders valt op dat de organisaties slecht bekend zijn met preventieve voorzieningen zoals het algemeen maatschappelijk werk, jongerenwerk en de zorgnetwerken. Een grote meerderheid geeft aan geen vragen over opvoeden te hebben gehad de afgelopen 12 maanden. Toch geeft een meerderheid wel aan opvoedingsproblemen gesignaleerd te hebben. In deze situaties heeft de helft van de organisaties niets kunnen doen, de andere helft heeft advies of ondersteuning aan ouders en kind kunnen bieden of kunnen doorverwijzen naar hulpverlening.

De opvoedproblemen die het meest worden gesignaleerd liggen op het gebied van het houden aan of stellen van grenzen, regels en afspraken (door 13 organisaties aangekruist), sociaal contact en spelen (11), (faal)angst en onzekerheid (9), luisteren en gehoorzamen, druk of agressief zijn (8), pesten en gepest worden ontwikkeling en gezondheid, verdrietig of depressief zijn en het overlijden van iemand in de directe omgeving (7).

Een grote meerderheid van de organisaties (19) vindt persoonlijke gesprekken de meest aansprekende vorm van advies en ondersteuning. In het aanbod aan opvoedingsondersteuning missen de organisaties gezinscoaches, een overzicht voor ouders waar ze terecht kunnen met vragen, preventieve begeleiding voor sociaal-emotionele problematiek en schoolmaatschappelijk werk. Hierbij sluit de mening van de organisaties aan dat de school een grote ondersteunende rol heeft bij de opvoeding van kinderen. De afstemming tussen instanties ontbreekt nog in Lansingerland. Ook wordt voorlichting over alcohol, drugs en seksualiteit gemist.

Over de komst van een Centrum voor Jeugd & Gezin (CJG) zijn de organisaties positief, een aantal geeft zelfs aan mee te willen werken aan de opzet hiervan. Ze zien voor het CJG vooral een rol weggelegd bij vragen en problemen rondom de opvoeding. Daarnaast moet het CJG informatie geven over voorzieningen, onderwijs en lichamelijke ontwikkeling.

Aan de hand van de vragenlijsten is een klankbordgroep gevormd met instellingen die hiervoor interesse getoond hadden. In twee sessies zijn het onderzoek opvoedingsondersteuning en de uitgangspunten voor het preventief jeugdbeleid besproken met de klankbordgroep. De deelnemers aan de klankbordgroep zijn in bijlage IV terug te vinden, de verslagen van de bijeenkomsten in bijlage V. De klankbordgroep wordt betrokken bij de verdere uitwerking van het preventief jeugdbeleid.

4.5 Samenvatting

Uit de input verkregen over de jeugd en van ouders en professionals komen de volgende aandachtspunten naar voren:

- ❖ Het preventief jeugdbeleid moet rekening houden met een groeiende doelgroep voor de komende vier jaar, enerzijds door de algemene bevolkingsgroei en anderzijds door de stijgende (stedelijke) problematiek die de groei van de gemeente met zich meebrengt. Uitbreiding van het aantal huidige voorzieningen is een logische consequentie.
- ❖ Waar het zwaartepunt van de jeugdige bevolking nu nog op 0 t/m 12 jarigen ligt, zal dit de komende jaren verschuiven naar 13 tot en met 23 jaar. Hiermee moet rekening gehouden worden in het voorzieningenaanbod.
- ❖ Depressiviteit, pesten, alcohol, drugs en veiligheid zijn actuele thema's die de komende jaren bijzondere aandacht moeten hebben in het preventief jeugdbeleid.
- ❖ Internet is een belangrijke informatiebron voor jongeren wanneer zij op zoek zijn naar informatie over gezondheid, seksualiteit, roken en drinken. Daarna worden ouders, school en vrienden het meest geraadpleegd.
- ❖ Jongeren voelen zich vaak onveilig en bedreigd door andere groepen jongeren op straat.
- ❖ Jongeren staan positief tegenover participatie in het jeugdbeleid van de gemeente.
- ❖ Het aanbod van preventieve voorzieningen is niet goed bekend onder ouders en professionals.
- ❖ Hoe ouder het kind, hoe meer voorzieningen worden gemist, dit geldt zowel voor preventieve voorzieningen als voor recreatieve voorzieningen.
- ❖ De scholen hebben volgens ouders en professionals een grote rol in de preventieve keten. Daar staat tegenover dat het schoolmaatschappelijk werk ontbreekt in Lansingerland.
- ❖ De behoefte naar opvoedingsondersteuning bij lager opgeleiden, allochtonen, jonge ouders en gescheiden ouders is niet goed in beeld.
- ❖ Het jongerenwerk krijgt steeds meer te maken met inloop van tieners.
- ❖ Het Centrum voor Jeugd & Gezin wordt gezien als een positieve ontwikkeling door ouders en professionals. Professionals zien in het centrum een mooie kans om structureel overleg te kunnen voeren met alle partijen die actief zijn in het preventief jeugdbeleid. Voor ouders moet het centrum een grote rol gaan spelen in de informatievoorziening over opvoeding en opvoedingsproblemen, onderwijs, lichamelijke ontwikkelingen en de voorzieningen binnen Lansingerland.

Hoofdstuk 5 Preventieve voorzieningen

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet welk aanbod er is op de vijf functies van het preventief jeugdbeleid. Door de fusie en veranderende regelgeving kan het zijn dat het productenaanbod niet logisch verdeeld is over de functies. De knelpunten en het gemiste aanbod worden daarom inzichtelijk gemaakt. In 2007 en 2008 is al gestart met nieuwe producten voor het preventief jeugdbeleid door het inzetten van pilotprojecten. Deze projecten kunnen na een positieve evaluatie aangedragen worden voor structureel beleid.

5.2 Huidig aanbod

Het is onmogelijk alle preventieve voorzieningen in Lansingerland in beeld te brengen. Sommige voorzieningen worden aangeboden zonder subsidie van de gemeente, andere voorzieningen hebben hun kerntaak op een ander beleidsveld liggen (bijvoorbeeld volksgezondheid of onderwijs). Met onderstaand overzicht zijn de belangrijkste voorzieningen ingedeeld per functie van het preventief jeugdbeleid. Na het schema volgt een korte omschrijving van deze voorzieningen.

Functie	Aanwezig	Door wie
1. Informatie en advies	Opvoedbureau Algemeen Maatschappelijk Werk Voorpostfunctionaris Jeugd & Jongerenwerk Zorgadviesteams (ZAT) op VO Consultatiebureau Halt	St. Kwadraad St. Kwadraad Bureau Jeugdzorg Stichting Jeugd & Jongerenwerk Midden-Holland en Bergschenhoek Via de scholen Vierstroomzorging Halt Rotterdam-Rijnmond
2. Signaleren	Coördinatieteam Sluitende Aanpak Jeugd Consultatiebureau Jeugd & Jongerenwerk Opvoedbureau Regionaal Meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters (RMC)	Gemeente, voorpost bureau jeugdzorg, politie + welzijnsinstanties Vierstroomzorging Stichting Jeugd & Jongerenwerk Midden-Holland en Bergschenhoek St. Kwadraad Subregio
3. Toeleiden tot het hulpaanbod	Coördinatieteam Sluitende Aanpak Jeugd Jeugd & Jongerenwerk Voorpostfunctionaris	Gemeente, voorpost bureau jeugdzorg, politie + welzijnsinstanties Stichting Jeugd & Jongerenwerk Midden-Holland en Bergschenhoek Bureau Jeugdzorg
4. Lichtpedagogische hulp	Opvoedbureau Consultatiebureau Algemeen Maatschappelijk Werk Pedagogische hulp via voorpostfunctionaris	St. Kwadraad Vierstroomzorging St. Kwadraad Bureau Jeugdzorg
5. Coördinatie van zorg	Coördinatieteam Sluitende Aanpak Jeugd Zorgnetwerken (0-4, 4-12jr en ZAT's)	Gemeente, voorpost bureau jeugdzorg, politie + welzijnsinstanties

Toelichting bij schema

Opvoedbureau & Algemeen Maatschappelijk Werk

Stichting Kwadraad is uitvoerder van het algemeen maatschappelijk werk en het opvoedbureau. Het opvoedbureau biedt pedagogische ondersteuning aan ouders/opvoeders die vragen hebben over de opvoeding van hun kind. Het opvoedbureau geeft advies, heeft een signalerende functie en geeft wanneer nodig kortdurende pedagogische ondersteuning. Stichting Kwadraad heeft de afgelopen twee jaar subsidie ontvangen van de gemeente voor de uitvoering van deze diensten. Het opvoedbureau is echter nog niet structureel in de begroting opgenomen

Voorpostfunctionaris

De voorpostfunctionaris wordt jaarlijks voor 0,67fte ingehuurd bij Bureau Jeugdzorg, dit wordt verdeeld over de volgende werkzaamheden: advies en informatie aan cliënten (20%), consultatie en advies aan intermediairen (40%), deelname aan netwerken (30%) en signaleren van beleidsleemtes (10%). In 2008 wordt de voorpostfunctionaris nog door de gemeente betaald, vanaf 2009 wordt de inzet volledig vergoed door de Stadsregio.

Jeugd- en Jongerenwerk

Het jeugd & jongerenwerk wordt in Lansingerland uitgevoerd door Stichting Jeugd & Jongerenwerk Midden-Holland en Stichting Jeugd & Jongerenwerk Bergschenhoek. De werkzaamheden bestaan uit het geven van ondersteuning aan de gemeente bij het jeugdbeleid en het verstevigen van de lokale netwerken. Met het jongerenopbouwwerk wordt de jeugd benaderd, dit gebeurt zowel ambulantly vanuit een vaste accommodatie. Bij het ambulantly jongerenwerk wordt op straat contact gelegd met jongeren, waarbij de jongerenwerker probeert uit te vinden wat deze jongeren willen doen in hun vrije tijd. Bij het accommodatiegebonden jongerenwerk, de zogenaamde huiskamerprojecten, worden recreatieve activiteiten georganiseerd maar ook voorlichtingen over actuele onderwerpen. Met de Jip/jop bus (mobiel Jongeren Informatie- en Ontmoetingspunt) wordt een laagdrempelige voorziening op gebied van jongereninformatie gecombineerd met jongerenontmoeting. In deze bus wordt informatiemateriaal beschikbaar gesteld, kunnen jongeren worden geadviseerd of doorverwezen. Ook kunnen er (computer)spelletjes worden gespeeld, tijdschriften worden gelezen of tv worden gekeken.

Zorgadviesteams (ZAT)

Op het voortgezet onderwijs in Lansingerland zijn Zorgadviesteams. Het zorgadviesteam maakt deel uit van het Coördinatieteam Sluitende Aanpak Jeugd.

Consultatiebureau 0 - 4 jarigen

Het consultatiebureau wordt uitgevoerd door Vierstroomzorgring. In elke kern is een consultatiebureau in Lansingerland. Voor de uniforme taken ontvangen de consultatiebureaus per jaar een bedrag van €588.615,-. De afspraak is dat de consultatiebureaus binnen dit takenpakket de lichamelijke groei van kinderen van 0 tot 4 jaar monitoren, signaleren, vaccineren en (zo nodig) zorggerichte voorlichting geven aan ouders en zo nodig (door)verwijzen. Naast het uniforme deel wordt € 6.528,- ingezet als maatwerk deel voor informatie en advies en lichtpedagogische hulp.

Halt

De gemeenschappelijke regeling Halt voert in de regio Rotterdam-Rijnmond naast haar repressieve functie ook preventieve activiteiten uit. Dit doet zij door het geven van voorlichtingslessen op scholen: in Lansingerland worden op 17 basisscholen in groep 7 lessen gegeven en op één school voor voortgezet onderwijs. In deze lessen wordt aandacht gegeven aan het omgaan met groepsdruk, digipesten en vandalisme. Naast voorlichting aan scholen, geeft Halt advies aan gemeenten bij uitvoering van het lokaal preventief jeugdbeleid. Vanaf 2009 gaat Halt zich ook richten op het betrekken van ouders bij het voorkomen van jeugdcriminaliteit, vanuit het ministerie van justitie en het ministerie van Jeugd & Gezin is deze taak aan Halt toebedeeld. Aan de gemeenten wordt door Halt voor de preventie activiteiten een bedrag per inwoner doorberekend (€ 0,436), voor Lansingerland een totaalbedrag van € 20.930,-.

RMC

Voor de Regionale Meld en Coördinatiefunctie wordt samen met de regiogemeenten (in totaal met 6 gemeenten) twee keer 24 uur trajectbegeleiding per week ingekocht, 24 uur administratie en 12 uur coördinatie.

Coördinatieteam sluitende aanpak Jeugd

In het coördinatieteam sluitende aanpak jeugd wordt getracht vroegtijdig problemen te signaleren en op te lossen. In dit zogenoemde driehoeksoverleg nemen de gemeente, politie en jeugdzorg plaats. Er worden casussen besproken van jongeren tussen de 0 tot 23 jaar, met (meervoudige) problematiek op één of meer van de volgende gebieden: gezin, huisvesting, gezondheid, school, werk, vrije tijd, financiën en politie/ justitie. Het coördinatieteam heeft als doel voor een gezamenlijke, sluitende aanpak te zorgen. Het coördinatieteam moet wel de producten en mogelijkheden hebben om iets te kunnen bieden aan de gesignalerende gevallen. Dit is momenteel nog niet geborgd. Vooruitlopend op deze nota zijn wel pilotprojecten gestart die gericht zijn op de problematiek die door het coördinatieteam gesignaleerd is. Samen met het netwerk 0-4 jarigen, het netwerk 4-12 jarigen en het zorgadviesteam VO, maakt het coördinatieteam deel uit van de zorgnetwerkstructuur in Lansingerland.

5.3 Knelpunten en huidig aanbod

Uit het onderzoek opvoedingsondersteuning onder ouders en signalen van hulpverleners komen de volgende knelpunten met het huidige aanbod naar voren:

Het aanbod van preventieve voorzieningen is niet (voldoende) bekend

Er is wel aanbod, maar dit is niet goed bekend. Jeugdigen en ouders weten vaak niet bij wie ze terecht kunnen met vragen of welke activiteiten worden georganiseerd. Wanneer het aanbod beter bekend is, valt te verwachten dat er ook meer gebruik van gemaakt wordt. Professionals weten niet goed welke voorzieningen door andere organisaties geboden worden en naar wie ze kunnen doorverwijzen. Daarnaast worden binnen de gemeente ook voorzieningen in de preventieve sfeer aangeboden vanuit andere beleidsvelden, het is nog niet goed in kaart gebracht wie wat precies doet.

Er is geen samenhang in het voorzieningenaanbod

Doordat verschillende maatschappelijke organisaties binnen de gemeente actief zijn en niet goed op de hoogte zijn van elkaars aanbod, is dit niet goed afgestemd. Er is geen sprake van een doorlopend aanbod. De meeste voorzieningen concentreren zich op jeugdigen van 0 tot 4 jaar, na deze leeftijd wordt het aanbod steeds minder. Vooral voor jeugdigen in de leeftijd 12+ is er minder aanbod.

Het coördinatieteam sluitende aanpak jeugd moet verankerd worden in Lansingerland

Het coördinatieteam sluitende aanpak jeugd is nog niet zo lang actief, de rol en mogelijkheden ervan moeten dus nog verder worden ingebed in het maatschappelijk veld. Dit geldt ook voor de gemeentelijke organisatie, de financiering voor het coördinatieteam is tot nu toe met incidentele middelen gedaan. Om een goede, structurele basis te kunnen leggen, moet het coördinatieteam als structureel beleid in de begroting opgenomen worden. Er is budget nodig voor de vergoeding voor de voorzitters, de PR rond het coördinatieteam, het registratiesysteem waarvan gebruik wordt gemaakt en het signaleringssysteem dat moet worden aangeschaft. Het coördinatieteam sluitende aanpak jeugd beschikt niet over een specifiek aanbod dat kan worden aangewend voor de problematiek die in het team besproken wordt. Dit is al gedeeltelijk ondervangen door de inzet van het pilotproject 1-op-1, waarbij de deelnemers aangeleverd zijn door het coördinatieteam.

Er is geen (gemeentelijk) schoolmaatschappelijk werk in Lansingerland

Een aantal scholen heeft zelf schoolmaatschappelijk werk ingekocht. Gezien de waarde die zowel ouders als de professionals hechten aan de school op het gebied van opvoedingsondersteuning, zou schoolmaatschappelijk werk op alle scholen in Lansingerland een meerwaarde kunnen zijn.

Er is geen integrale aanpak voor het gezin

De meeste voorzieningen richten zich of op het kind, of op de ouders, terwijl hulp zich zoveel mogelijk op het hele gezin moet richten. Daarbij moet ook rekening gehouden worden met andere problematiek binnen het gezin (bijvoorbeeld financiële problemen).

Er is nog geen structureel beleid voor het opvoedbureau

Het opvoedbureau is een laagdrempelige voorziening binnen Lansingerland die al twee jaar naar tevredenheid wordt aangeboden. Door structurele middelen aan het opvoedbureau toe te kennen, is het mogelijk om deze voorziening beter in te bedden en bekend te maken binnen Lansingerland.

5.4 Pilotprojecten 2007/2008

In 2007 en 2008 zijn een aantal pilotprojecten ingezet in aanloop naar de nota preventief jeugdbeleid. Aan het eind van de pilot wordt bekeken of de projecten succesvol genoeg gebleken zijn om voor structureel beleid aan te dragen. Met het selecteren van de projecten is er voor gekozen om de projecten aan te laten sluiten op de problematiek die in het coördinatieteam sluitende aanpak jeugd besproken wordt. Hieruit kwam de behoefte naar voren naar een aanbod voor jongeren van 16 tot en met 23 jaar. Daarom is in 2007 de pilot '1-op-1 project' gestart. Een jongerenwerker gaat een dag met een jongere op stap om zijn of haar leven weer op de rails te krijgen. De eerste resultaten van dit project worden in het eerste kwartaal van 2008 verwacht.

Naast het 1-op-1 project wordt in 2008 gekozen voor een project dat een meer intensieve manier van jongerencoaching verzorgt en een langere doorlooptijd heeft. Met ondersteuning van de stadsregio wordt bekeken of een pilot met het jongerenmentoraat kan starten. De inzet zal erop gericht zijn om jongeren zonder zinvolle dagbesteding terug te leiden naar school of werk. Uiteindelijk zal hiermee (school)uitval en overlast worden teruggedrongen.

Uit de jeugdmonitor en uit het onderzoek opvoedingsondersteuning is gebleken dat pesten en (faal) angst veel voorkomen. In aansluiting op deze ontwikkeling, zijn bij wijze van pilot cursussen gestart die erop gericht zijn de weerbaarheid en sociale vaardigheden van kinderen te vergroten. Het gaat hierbij om kinderen in de bovenbouw van de basisschool en aankomende brugklassers.

Voor de pilot projecten die in 2007 en 2008 worden uitgevoerd, wordt een tussentijdse en een eindevaluatie ingediend bij de gemeente Lansingerland. Zodoende zijn halverwege 2008 de eerste resultaten bekend van het nieuwe aanbod. Wanneer de resultaten een duidelijke aanleiding geven voor continuering van het product, wordt het project aangedragen voor structureel preventief jeugdbeleid gedurende de periode waarin deze nota van kracht is (2008-2011).

Hoofdstuk 6 Speerpunten en evaluatie

6.1 *Speerpunten preventief jeugdbeleid*

In hoofdstuk 3 zijn de visie en uitgangspunten voor het preventief jeugdbeleid geformuleerd. In hoofdstuk 4 is de doelgroep beschreven en zijn de behoefte naar preventieve voorzieningen en de mening van professionals in beeld gebracht. In hoofdstuk 5 is het huidige aanbod aan preventieve voorzieningen inzichtelijk gemaakt en zijn er knelpunten naar voren gekomen. Als we alle informatie uit deze hoofdstukken samen nemen, komen we tot de volgende speerpunten voor het preventief jeugdbeleid. In de politieke besluitvorming rondom de beschikbare middelen voor de uitvoering van deze speerpunten is bepaald welke speerpunten prioriteit krijgen en welke worden uitgesteld naar een later moment.

Speerpunt 1 Een compleet overzicht van preventieve voorzieningen

Van alle kanten wordt duidelijk dat er in Lansingerland geen goed zicht is op de preventieve voorzieningen. Professionals zijn niet goed op de hoogte van elkaars aanbod. Ouders zijn slechts bekend met een aantal basisvoorzieningen. En wanneer er problemen zijn, weet men niet waar dit gemeld moet worden. De komende jaren zal fors ingezet moeten worden op informatie en advies. Een duidelijke sociale kaart voor professionals, ouders en jeugd moet worden opgesteld. Dit kan zowel in fysieke vorm (bijvoorbeeld een informatiefolder) als met een digitale sociale kaart (website).

Om tot een compleet overzicht te komen, zal er eerst een goede inventarisatie gedaan moeten worden. De klankbordgroep preventief jeugdbeleid heeft aangegeven zich hier voor in te willen spannen. Maar ook is het belangrijk om het aanbod te beschrijven samen met andere beleidsvelden binnen de gemeente die met de jeugd te maken hebben. Als het aanbod eenmaal inzichtelijk gemaakt is, moet met afdeling communicatie bekeken worden op welke manier het aanbod gepresenteerd kan worden. Dit kan per doelgroep verschillen. De jeugd kan, in samenwerking met het integraal jeugdbeleid, actief betrokken worden bij het ontwikkelen van een digitale sociale kaart voor de jeugd.

Acties:

- Structureel overleg tussen de beleidsvelden die met jeugd te maken hebben binnen de gemeente met als doel het aanbod en de ontwikkelingen op het gebied van jeugd in kaart te brengen
- Inventarisatie aanbod gemeente en hulpverlening. Eventueel externe opdracht hiertoe geven.
- Inventarisatie bundelen in een informatiefolder en website.

Betrokkenen:

Team Jeugd gemeente Lansingerland, klankbordgroep preventief jeugdbeleid, afdeling communicatie

Speerpunt 2 Preventief jeugdbeleid onderbrengen in Centrum voor Jeugd en Gezin

Het ministerie van Jeugd & Gezin wil vanaf 2012 een landelijk dekkend netwerk van Centra voor Jeugd en gezin. Elk centrum heeft minimaal een basisaanbod op het gebied van preventief jeugdbeleid en jeugdgezondheidszorg. Hiernaast is de gemeente vrij om aanvullende voorzieningen aan het centrum toe te voegen. Het centrum voor Jeugd & Gezin (CJG) biedt de kans om verschillende voorzieningen en partijen op het gebied van jeugd samen te brengen. Samenwerking tussen alle aanbieders kan dus bevorderd worden. Zowel het maatschappelijk veld en de ouders vinden de komst van een dergelijk centrum een positieve ontwikkeling. In Lansingerland wordt in 2008 gewerkt aan een plan van aanpak waarin duidelijk wordt op welke wijze de gemeente invulling gaat geven aan het centrum voor Jeugd en Gezin. In het plan van aanpak worden de uitgangspunten opgenomen, hierbij wordt rekening gehouden met de volgende voorwaarden vanuit het preventief jeugdbeleid:

- De drempel om het CJG te bezoeken moet laag zijn
- Het moet voor ouders, jeugdigen en professionals duidelijk zijn waarvoor ze bij het centrum terecht kunnen
- Het CJG moet ontwikkeld worden in samenspraak met het maatschappelijk veld
- Het CJG is een verzamelpunt voor alle hulpverleners of organisaties die zich met de jeugd bezighouden waar op structurele basis overleg tussen al deze partijen plaatsvindt.

Acties:

- Opstellen plan van aanpak samen met regiogemeenten en hulpverleners.
- Overleg met partners (regiogemeenten en hulpverleners)
- Uitvoering van het plan van aanpak, realisatie Centrum voor Jeugd & Gezin

Speerpunt 3 Nader onderzoek doen naar de behoefte en het bereiken van 'onbekende' doelgroepen

In het onderzoek naar opvoedingsondersteuning zijn een aantal doelgroepen onderbelicht gebleven, namelijk: laag opgeleiden, allochtonen, jonge ouders, eenoudergezinnen en/of gescheiden ouders. Het is aannemelijk dat zij met andere problematiek te maken hebben dan de doelgroep die wel aan het licht is gekomen. De vraag is op welke wijze deze doelgroepen het best benaderd kunnen worden. Het heeft de aanbeveling dit nader te onderzoeken. De behoefte van de jeugd op het gebied van preventieve voorzieningen is nog niet onderzocht. In aanloop naar een volgende nota is deze informatie wel van belang.

Acties:

- Overleg met jeugdhulpverleners (klankbordgroep) over het bereiken van de onderbelichte doelgroepen uit het onderzoek opvoedingsondersteuning (plan van aanpak)
- Behoefte onderbelichte doelgroepen in kaart brengen met hulp van professionals
- Behoefte aan preventieve voorzieningen van 0 tot en met 23 jarigen in beeld brengen

Speerpunt 4 Basisvoorzieningen structureel inbedden in het preventief jeugdbeleid

Producten die de afgelopen jaren zijn opgezet zoals het opvoedbureau en het coördinatieteam sluitende aanpak moeten structureel ingebed worden in het preventief jeugdbeleid. De voorzieningen hebben hun nut en noodzaak bewezen, daarnaast vallen ze onder de wettelijke taken van de gemeente op grond van prestatievelid 2 van de Wmo. Door zekerheid te bieden voor de komende jaren kunnen de voorzieningen verder uitgebouwd worden en hoeft er niet jaarlijks een discussie te zijn over het wel of niet continueren van het product. Het beschikbaar stellen van structurele middelen is hiervoor wel een voorwaarde.

Acties:

- Versterken rol coördinatieteam sluitende aanpak jeugd
- Inzet van preventieve projecten vanuit coördinatieteam sluitende aanpak jeugd
- Verder uitbouwen opvoedbureau

Speerpunt 5 Scholen stimuleren en waar mogelijk faciliteren om de signaleringsfunctie te versterken

Ouders en professionals geven de school een belangrijke rol in het preventief jeugdbeleid. Zijn de scholen zich hier van bewust en voldoende toegerust om aan deze verwachtingen te voldoen? Hier ligt een taak voor de gemeente.

Actie:

- Invoeren schoolmaatschappelijk werk
- Overleg met scholen over deskundigheidsbevordering

Speerpunt 6 Meer aanbod voor (oudere) jeugd

Voorzieningen uitbreiden die erop gericht zijn het rondhangen van de jeugd te verminderen. Meer voorlichting op actuele thema's die naar voren komen uit de jeugdmonitor en signalen van de zorgnetwerken. Gebruik maken van moderne communicatiemiddelen: internet

Acties:

- Inzetten intensieve jongerencoaching (jongerenmentoraat)
- Uitbreiding jongerenwerk en tienerwerk
- Voorlichting en projecten gericht op actuele, specifieke problematiek

Speerpunt 7 Aanbod gericht op het hele gezin

Aanbod voor het hele gezin waarbij ook rekening gehouden wordt met aangrenzende problematiek.

Actie: Invoeren gezinscoaching

6.2 Voortgang en evaluatie

Als we kijken naar de uitgangspunten uit paragraaf 3.4 en de speerpunten voor het preventief jeugdbeleid, kunnen er per functie doelstellingen geformuleerd worden:

Functie	Doelstelling	Hoe meten?
1. Informatie en advies	<ul style="list-style-type: none">- Ouders, jeugdigen en professionals weten waar zij terecht kunnen voor vragen over opvoeding en opgroeien- Er is een compleet overzicht van alle voorzieningen op het preventieve vlak	Sociale kaart: hieraan een evaluatie koppelen (bijvoorbeeld een (digitale) enquête bij bezoek aan de site of het Wmo loket
2. Signaleren	<ul style="list-style-type: none">- Wanneer een probleem wordt gesignaleerd, wordt direct actie ondernomen	Overleg zorgnetwerken en klankbordgroep preventief jeugdbeleid
3. Toeleiden tot het hulpaanbod	<ul style="list-style-type: none">- Professionals weten naar welke organisaties en producten zij kunnen doorverwijzen	Overleg zorgnetwerken en klankbordgroep preventief jeugdbeleid
4. Lichtpedagogische hulp	<ul style="list-style-type: none">- Lichtpedagogische hulp is er voor het hele gezin- Er wordt ingespeeld op actuele ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none">- vanaf 2009 wordt minimaal 1 project gedaan dat zich richt op coaching van het hele gezin- vanaf 2008 worden actuele ontwikkelingen gevolgd en vertaald in projecten. Projecten worden tussentijds en aan het eind geëvalueerd.
5. Coördinatie van zorg	<ul style="list-style-type: none">- Professionals zoeken direct contact met elkaar om een sluitende aanpak te garanderen	Overleg zorgnetwerken en klankbordgroep

Het preventief jeugdbeleid wordt in 2008 nog geëvalueerd door de projectgroep Wmo en kan zondig aangepast worden aan ontwikkelingen die tijdens het Wmo proces naar voren komen. Tegelijkertijd wordt het preventief jeugdbeleid ingebed in het cluster Jeugd van de afdeling Economische Zaken en Welzijn. Het cluster Jeugd is vanaf 2009 primair verantwoordelijk voor de uitvoering van het preventief jeugdbeleid volgens de uitgangspunten in deze nota. De verantwoordelijke beleidsmedewerker organiseert tweejaarlijks een bijeenkomst met de klankbordgroep preventief jeugdbeleid om het preventief jeugdbeleid te evalueren. Centraal staan de vragen: worden de uitgangspunten uit de nota uitgedragen en sluit het beleid aan bij de actuele situatie in Lansingerland? Bovenstaand schema met doelstellingen kan hierbij als leidraad gebruikt worden.

De Wmo-raad en de toekomstige jeugdraad fungeren als adviesorgaan voor de projectgroep Wmo en het team Jeugd. Als adviesorgaan kunnen zij de gemeente ook aanspreken op de voortgang van het preventief jeugdbeleid. Bij het behalen van mijlpalen en het inzetten van nieuwe producten wordt telkens met afdeling Communicatie overlegd op welke wijze hier aandacht aan gegeven kan worden.

Landelijke wet- en regelgeving

Wet op de Jeugdzorg

In 2005 is de huidige Wet op de Jeugdzorg ingevoerd. De wet richt zich op jeugdigen van 0 tot 18 jaar met ernstige opvoed- en opgroei problemen. Met de Wet op de Jeugdzorg is een duidelijke scheiding gemaakt tussen de eerstelijns voorzieningen (gemeentelijke taak) en de tweedelijns voorzieningen (taak van de stadsregio of provincie). Eerstelijns voorzieningen zijn laagdrempelige voorzieningen waar ouders en jongeren met lichte opvoed- en opgroei problematiek naar toe kunnen. De tweedelijns voorzieningen zijn voorzieningen waarvoor een indicatie van Bureau Jeugdzorg nodig is.

Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid

Onder de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV) valt de plicht van de gemeente om zorg te dragen voor voorlichting op het gebied van gezondheid en opvoeding. De verantwoordelijkheid van de gemeente voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ) voor 0 tot 19 jarigen valt ook onder de WCPV. De JGZ bestaat uit een uniform deel en een maatwerkdeel. Het uniforme deel bestaat uit collectieve preventie, bijvoorbeeld door vroegtijdige opsporing, informatievoorziening en het aanbieden van vaccinaties. Met het maatwerkdeel kan de gemeente kiezen om extra in te zetten op specifieke onderwerpen, bijvoorbeeld opvoedingsondersteuning of alcoholvoorlichting. De gemeente heeft in de JGZ de regierol en de rol van opdrachtgever, de uitvoering wordt verzorgd door het consultatiebureau (0 tot 4 jarigen) en de GGD (4 tot 19 jarigen).

Leerplicht, Regionale Meld- en Coördinatiefunctie en Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid

De Leerplichtwet en de Wet Regionale meld en Coördinatiefunctie vroegtijdig schoolverlaten (RMC) bieden kaders voor het gemeentelijk beleid op het gebied van voortijdig schoolverlaten, onderwijsachterstanden en vroegtijdige signalering van problemen. Per 1 augustus 2007 is de leerplichtwet aangepast met de invoering van de kwalificatieplicht. Dit houdt in dat alle jongeren tot hun 18^e verjaardag een volledig onderwijsprogramma moeten volgen, gericht op het behalen van een startkwalificatie. Onder een startkwalificatie wordt verstaan een diploma van een mbo 2-, havo of vwo opleiding. Het is ook mogelijk om met een combinatie van leren en werken aan de kwalificatieplicht te voldoen.

Het doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren tot 23 jaar om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Om meer grip te krijgen op het terugdringen en voorkomen van voortijdig schoolverlaten is Nederland verdeeld in 39 RMC regio's. De kerntaken van de RMC regio zijn:

- Een sluitende melding en registratie, doorverwijzing en herplaatsing van vroegtijdig schoolverlaters
- Het bevorderen van een goede samenwerking tussen alle partijen in de regio die te maken hebben met jongeren tot 23 jaar
- Het realiseren van een sluitende aanpak met een zo goed mogelijk traject op maat voor de jongere die extra zorg nodig heeft

Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOA) is er op gericht om kinderen van laagopgeleide allochtone en autochtone ouders goed onderwijs te bieden. Hiervoor moeten scholen zich extra inspannen, zij krijgen daarvoor extra budget van het Rijk. De voor- en vroegschoolse educatie is een manier om op jonge leeftijd onderwijsachterstanden tegen te gaan.

Programmaministerie Jeugd & Gezin

Onder het huidige kabinet is een speciaal ministerie ingesteld dat zich bezig houdt met de jeugd en het gezin. Het beleidsprogramma³ is uitgewerkt in drie lijnen:

³ Alle kansen voor alle kinderen, Programma Jeugd en Gezin 2007-2011, Programmaministerie Jeugd & Gezin

- Het gezin krijgt opnieuw een belangrijke positie toebedeeld: de kracht van het gezin wordt versterkt en beter benut, ouders worden ondersteund daar waar de eigen kracht te kort schiet. Problemen binnen een gezin worden aangepakt met een totaalplan per gezin voor alle problemen.
- Er komt een omslag naar preventief werken: door (soms nog lichte) problemen van kinderen en gezinnen vroegtijdig op te sporen en aan te pakken, wordt voorkomen dat kinderen en gezinnen enkele jaren later zwaardere problemen ontwikkelen.
- De vrijblijvendheid voorbij: ongewenste situaties mogen niet voortduren. Iedereen (ouders, professionals, jongeren en overheden) moet zijn verantwoordelijkheid nemen wanneer een kind of gezin in de problemen dreigt te raken.

Een belangrijke actie die hier direct uit voortvloeit, is het opzetten van een landelijk dekkend netwerk van Centra voor Jeugd & Gezin. De vorming van een centrum voor Jeugd & Gezin valt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente. Elk centrum heeft een basisaanbod op het gebied van preventief jeugdbeleid en jeugdgezondheidszorg, de gemeente is vrij om naast het basisaanbod nog aanvullende voorzieningen aan het centrum voor Jeugd & Gezin toe te voegen. De gemeente moet hierbij wel toezien op de coördinatie tussen de afzonderlijke voorzieningen.

Naast het centrum voor Jeugd & Gezin werkt het programmaministerie aan het Elektronisch Kinddossier en de Verwijsindex voor risicojongeren. Het elektronisch kinddossier is een landelijk systeem voor de automatisering van de huidige papieren dossiers in de jeugdgezondheidszorg. Het dossier maakt het voor de hulpverleners mogelijk risico's sneller te signaleren en kinderen te volgen in risicovolle omstandigheden. De verwijsindex brengt verschillende signalen over risicojongeren bijeen. Als er over een jongere meerdere meldingen bijeen komen in de verwijsindex, ontvangen de melders elkaars contactgegevens zodat zij contact met elkaar op kunnen nemen om de hulpverlening af te stemmen.

Landelijke meldcode huiselijk geweld

De Tweede Kamer heeft in december 2007 besloten dat er een landelijke meldcode huiselijk geweld komt. De meldcode schrijft voor hoe beroepskrachten in onder andere de zorg, het onderwijs, bij de politie en hulpverlening moeten handelen als zij signalen van huiselijk geweld opvangen. In Rotterdam bestaat al een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Regionale Programma's

Stadsregio Rotterdam

De provincie of stadsregio is volgens de Wet op de Jeugdzorg verantwoordelijk voor de geïndiceerde jeugdzorg. Gemeente Lansingerland valt onder de stadsregio Rotterdam. In dit verband is een convenant afgesloten waarin de verantwoordelijkheden en taken van de stadsregio en de gemeente op het gebied van opvoed-, opgroei- en gezinsondersteuning vastgelegd zijn. Belangrijkste pijlers zijn het zorgen voor een goede aansluiting van het lokaal jeugdbeleid op de geïndiceerde jeugdzorg. Door de realisatie van een goed lopende en sluitende keten voor de jeugd van 0 tot 18 jaar kan de toestroom naar jeugdzorg voorkomen worden. De gemeente is volgens het convenant verantwoordelijk voor de inzet van algemene voorzieningen voor jeugdigen bij het vroegtijdig signaleren van problemen en het voorzien in niet-geïndiceerde jeugdzorg (uitvoering van de vijf gemeentelijke taken). De stadsregio Rotterdam is verantwoordelijk voor een goed functionerende toegang tot de geïndiceerde jeugdzorg door bureau jeugdzorg. Hiertoe stelt zij een stadsregionaal beleidskader jeugdzorg op met een jaarlijks uitvoeringsprogramma. De stadsregio voert in dit kader overleg met de gemeente over lokale preventieve activiteiten en de nodige ondersteuning hierbij, en zorgt voor de inzet van bureau jeugdzorg op de aansluitingstaken (deelname aan zorgstructuren in het lokale jeugdbeleid en het onderwijs, instandhouding kindertelefoon).

De stadsregio stelt in het kader van de regionale agenda samenleving (RAS) subsidie beschikbaar voor vormen van regionale samenwerking tussen gemeenten. De gemeente Lansingerland is voor deze subsidieaanvragen gekoppeld aan de gemeente Capelle aan den IJssel en de gemeente Krimpen aan den IJssel.

Actieprogramma 'Ieder kind wint'

In het actieprogramma 'Ieder kind wint' heeft de stadsregio Rotterdam het beleidskader voor de jaren 2007 tot en met 2009 beschreven. Het programma is ontwikkeld om de preventieve functie te versterken, risico's en problemen bij kinderen eerder en beter te signaleren en de juiste interventies en zorg tijdig te kunnen bieden. Om dit te bereiken, zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- 1) De preventie wordt versterkt: 100% van de kinderen wordt tijdig gezien door de jeugdgezondheidszorg met extra aandacht voor risicojongeren.
- 2) Professionals die werkzaam zijn in 'de vindplaatsen' worden toegerust om risico's en problemen eerder en beter te signaleren, waardoor sneller en gericht kan worden geïntervenieerd en doorverwezen.
- 3) Er komt één regionaal signaleringssysteem, een elektronisch kinddossier en een systeem van risicomangement waardoor meer focus in de inspanningen kan worden aangebracht.
- 4) Iedere school (basis- en speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs en Regionale Opleidingscentra) in de stadsregio kent een zorgadviesteam, dat een directe relatie heeft naar de nieuw te vormen Centra voor Jeugd & Gezin (CJG).
- 5) Alle (deel-) gemeenten hebben een CJG of hebben daarop een directe aansluiting. Deze fungeren als laagdrempelige voorziening voor vragen rondom opgroeien en opvoeden, zijn coördinatiepunt voor professionals uit het 'voorveld' en vormen de verbinding naar de jeugdzorg.
- 6) De aansluiting tussen de vraag naar zorg en het bijbehorend aanbod wordt versterkt; problemen die samenhangen met onderscheid in financiering en sturing van vormen van zorg worden opgelost.
- 7) Gegevens worden eenduidig geregistreerd en processen van instellingen worden afgestemd, mede uit oogpunt van kwaliteit, cliëntgemak en efficiency.
- 8) De kwaliteit en doeltreffendheid van het aanbod worden verbeterd door visitaties en benutting van best practices. Alleen bewezen, succesvol en kansrijk aanbod wordt ingezet.
- 9) Vernieuwing die bijdraagt aan de doelstellingen wordt, evenals ontmoeting en uitwisseling tussen partners in de jeugdketen, bevorderd.
- 10) De realisatie van Ieder Kind Wint en de sturing van het bijbehorende programma is een gezamenlijke verantwoordelijkheid die berust bij de regiegroep.

BIJLAGE II PRESTATIEVELDEN WMO

	Prestatieveld	Wat valt eronder
1.	Bevorderen sociale samenhang	'Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten'. Alle zaken die bijdragen aan een civil society ⁴ . Het kan gaan om accommodaties, professionele organisaties en vrijwilligers. Voorbeelden zijn activiteiten om burgers meer bij de wijk te betrekken, sport, een wijkcentrum en integratiebeleid
2.	Preventief jeugdbeleid	Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden
3.	Informatie, advies en cliëntondersteuning	Activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.
4.	Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers	Algemene maatregelen om het werk van mantelzorgers en vrijwilligers makkelijker te maken en te bevorderen dat mensen mantelzorg gaan bieden of vrijwilligerswerk gaan doen.
5.	Bevorderen participatie en zelfstandigheid kwetsbare groepen	Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch of psychosociaal probleem door het bieden van algemene voorzieningen als ontmoetingscentra, toegankelijkheid openbare ruimten.
6.	Bieden van voorzieningen voor kwetsbare groepen	Het bieden van individuele voorzieningen voor mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem om het zelfstandig wonen mogelijk te maken. Bijv. huishoudelijke hulp, woningaanpassingen.
7.	Bieden van maatschappelijke opvang	Het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. (o.a. daklozen en vrouwenopvang)
8.	Bevorderen OGGZ	Collectieve preventie van (ernstige) psychosociale problemen, begeleiden van deze doelgroep en maken van afspraken met uitvoerende organisaties.
9.	Bevorderen verslavingsbeleid	Preventie en behandeling van verslavingsproblemen.

Bron: www.invoeringwmo.nl & visie Wmo Lansingerland

⁴ Civil society= een samenleving die gekenmerkt wordt door maatschappelijke betrokkenheid en actieve inzet van burgers, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties

Workshops

De bijeenkomst Meedenken= meedoen was de gelegenheid voor een eerste kennismaking met het maatschappelijk veld in Lansingerland. Voor de workshops jeugdbeleid zijn verschillende instanties uitgenodigd die zich met de jeugd bezig houden. De opkomst was goed, allebei de workshops werden door ruim 20 personen bezocht. Het aantal aanwezige instanties die opereren op het preventieve vlak viel tegen, het waren voornamelijk verenigingen. Om deze reden zijn er weinig punten naar voren gekomen die zich puur op het preventief jeugdbeleid richten.

Hieronder een selectie van de aangedragen punten ter versterking en ter verbetering die verband houden met het preventief jeugdbeleid:

Wat gaat goed?

Workshop 1

- ❖ weinig spijsbelproblematiek
- ❖ zorgnetwerken (is een positieve ontwikkeling)
- ❖ hulpverlening en scholen weten elkaar te vinden
- ❖ opvoedbureau van Stichting Kwadraad
- ❖ relatief weinig criminaliteit

Suggesties ter versterking:

- sociale kaart als ondersteuning van bestaande zorgnetwerken

Workshop 2

- ❖ peuterspeelzaalwerk (hangt samen met gestelde ambitieniveau, graag handhaven)
- ❖ jeugdzorg / wachttijden

Suggesties ter versterking:

- een forum / platform van aanbieders en gemeente

Wat kan beter?

Workshop 1

- ❖ meer overleg tussen betrokken organisaties
- ❖ samenwerking in de keten (bijv. school -> opvang)
- ❖ meer voorlichting ongewenst zwangerschap
- ❖ signalering binnen lokale hulpverlening stokt door (nationale) bureaucratie
- ❖ uitval opvangen
- ❖ sociale kaart met ook vermelding scholen en vertrouwens-/contactpersonen
- ❖ nieuwe woonwijken in Berkel staan nu al bekend als probleemwijk
- ❖ meer contact / doorverwijzen instanties

Suggesties ter verbetering:

- flitsende sociale kaart per doelgroep (de jeugd hierbij betrekken)
- preventiebeleid

Workshop 2

- ❖ weinig extra zorg / begeleidingsmogelijkheden voor kinderen die op sociaal emotioneel gebied problemen hebben
- ❖ opvoeding moet door ouders gebeuren en niet door derden
- ❖ actief allochtone ouders stimuleren en ondersteunen om peuters naar peuterspeelzaal te brengen

Suggesties ter verbetering (vooral gericht op het laatste punt peuterspeelzaal / allochtonen):

- speciale projecten stimuleren, spel- en ontmoetingsbijeenkomsten organiseren, consultatie hierbij betrekken in het kader van voorlichting en opvoedingsaspecten

BIJLAGE IV KLANKBORDGROEP PREVENTIEF JEUGDBELEID

Naam	Organisatie	E-mailadres
Arnold Rietdijk	Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden Holland	arnoldrietdijk@stjjmh.nl
Ben Eijkelhof	Voorpostfunctionaris Bureau Jeugdzorg	Ben.Eijkelhof@Jeugdzorg-Rotterdam.nl
Wilma Wubben	Stichting Kwadraad	w.wubben@stichtingkwadraad.nl
Bart Dingemans	Vierstroomzorgring	B.Dingemans@vierstroomzorgring.nl
Loes Stolk	MEE Vroeghulp	Loes.Stolk@meerrotterdam.nl
Marijke v.d. Meer	Pecto's	mvandermeer@xs4all.n
Haske van Loenen Wilma Timmer	Pedagogisch instituut Oogpunt	info@instituutoogpunt.n
Jan Boogaards	Humanitas 3B	janboogaards@hetnet.nl
Marijke Bovens	Humanitas 3B	bovens49@hetnet.n
Margareth Jeschke	Vierstroomzorgring	m.jeschke@vierstroomzorgring.nl
Nancy Colina Amaro	GGD Rotterdam-Rijnmond	amaron@ggd.rotterdam.nl
Martijn Aalberts	GGZ-Delfland	m.aalberts@ggz-delfland.nl
Liesbeth Kraaijenga	De Peuterhoek	directie@depeuterhoek.nl

BIJLAGE V VERSLAG KLANKBORDGROEPBIJEENKOMSTEN

Verslag klankbordbijeenkomst preventief jeugdbeleid 29 januari 2008

Aanwezig :

Sharon van Nes(projectleider preventief jeugdbeleid, gemeente Lansingerland)
Birten Lostar(beleidsmedewerker preventief jeugdbeleid en volksgezondheid, gemeente Lansingerland)
Ellen Dreessen(beleidsmedewerker, gemeente Lansingerland)
Petra Hueting(notulist, gemeente Lansingerland)

Loes Stolk(zorgcoördinator MEE/Vroeghulp)
Marijke Bovens(voorzitter bestuur Humanitas, afdeling 3B hoek)
Martijn Aalberts(preventiewerker jeugd, GGZ-Delfland, afdeling preventie)
Wilma Wubben(Kwadraad)
Nancy Colina Amaro(GGD)
Arnold Rietdijk(Stichting Jeugd-en Jongerenwerk Midden Holland)

Sharon opent de vergadering, heet iedereen welkom en start de voorstelronde. De bijeenkomst heeft tot doel, het voorleggen van vijf belangrijke onderwerpen en het ontvangen van reacties aangaande de onderzoeksresultaten van het onderzoek opvoedingsondersteuning Lansingerland.

1. Welke uitkomsten uit het onderzoek Opvoedingsondersteuning vind jij opvallend en waarom?

- Het onderzoek is een keurige afspiegeling van Lansingerland nu, maar nog niet anticiperend op de toekomst.
- De toename van zorgvragen wordt groter, dit komt niet in het onderzoek terug.
- Onbekendheid van de hulpverlenende instanties.
- De ondervertegenwoordiging van doelgroepen als allochtone ouders, jonge ouders en laag opgeleiden ouders is opmerkelijk. Ook is het opmerkelijk, dat dit soort groepen steeds niet bereikt worden en er dient gekeken te worden wat er toegepast kan worden om ze hier wel bij te betrekken.
- De aanwezigen vragen zich af, of de onderzoeksmethode wel representatief is. Hoe ziet de demografische bevolking eruit in de toekomst.
- Het voorzieningenniveau voor de groep 0-6 jarigen en 12-18 jarigen is onder de maat.
- Opvallend is, dat ouders opvoeden blijkbaar als een zware taak ervaren.
- Eerst moeten de problemen ernstig zijn, of ouders moeten weten wat er precies met het kind aan de hand is, daarna zoeken de ouders pas hulp.
- Scholen vervullen een belangrijke rol, maar zijn die voldoende op de hoogte om hulp aan ouders te bieden?

2. Welke oplossingen/kansen zie jij voor de uitkomsten vanuit jouw organisatie?

- De niet bereikbare groepen, kunnen via Stg JJW wel doorverwezen worden voor begeleidende hulp. De Jeugd-en Jongerenwerkers komen ambulante wel groepen jongeren op straat tegen.
- De GGD heeft een breed basispakket(orthopedagogen en gezinscoachen) voor 4-19 jarigen en kan nauw samenwerken met het consultatiebureau.
- Vanuit Kwadraad meer pr voor laagdrempelige hulp. Meer samenhang op het vlak van onderwijs en andere voorzieningen. Goed kijken naar op welke manieren scholen ondersteuning kunnen geven bij problematiek.
- Deskundigheidsbevordering IB'ers.
- Uitgifte van een boekje/brochure met een overzicht van instanties(huisarts, school, consultatiebureau), waar men terecht kan bij problemen met een kind.
- Opstarten van een beleidsgroep Opvoeden & Opgroeien, wat doen we al samen met elkaar en wat missen we. Onderlinge afstemming.

- Gebruik maken van internet, of WMO loket als doorverwijzing voor mensen die hun eigen wegen zoeken.
 - Geven van workshops(o.a. hoe maak ik mijn kind sociaalvaardig) in bv de bibliotheek en met een duidelijk aanbod komen in de media.
 - Starten van cursussen voor kleuters, deze zijn moeilijk te vinden.
 - Nagaan waar de regierol wordt neergelegd en het starten van een inventarisatie. Het onderling blijven informeren en eventueel een halfjaarlijkse update.
 - Vanuit Humanitas aanvullende, laagdrempelige opvoedingsondersteuning geven dmv getrainde vrijwilligers.
 - Het starten met 1 op 1 gesprekken en het inzetten van gezinscoaches in Lansingerland.
 - Vanuit het opvoedbureau veel aandacht bij vragen rondom scheiding van de ouders.
 - Meer laagdrempelige hulp.
 - Meer aandacht voor de problematiek oudere kinderen.
 - Uitbreiden voorzieningenniveau en het aanbod van een sociaal medisch kinderdagverblijf/gespecialiseerde dagopvang. Opzetten van VVE, peuter + projecten.
 - Goed bekijken wat er nodig is binnen Lansingerland en het beleid niet afstemmen alleen op de uitkomsten van deze enquête. Bekijken van de problematiek die mee komt met het krijgen van meer inwoners.
- 3. Zijn er zaken die je mist in het onderzoeksrapport die wel in de praktijk aan de orde zijn?**
- Behoefte aan uitbreiding van het opvoedbureau en een medisch kinderdagverblijf.
 - Inventarisatie/raakvlakken meer samenwerking tussen de verschillende hulpverleners.
 - Samenwerking tussen de afdeling leerplicht, scholen en 3B wonen.
 - Het tekort aan voorzieningen voor jonge tieners.
 - Tekort aan aandacht voor multiprobleemgezinnen, nu casemanagement.
- 4. Komen de visie, doelstellingen en actiepunten voor het preventief jeugdbeleid (zie samenvatting) overeen met de resultaten uit het onderzoek en jouw ervaring met jeugd en ouders in Lansingerland?**
- Loes geeft aan, dat regie ook betekent linken leggen tussen instanties en gemeenten.
 - Marijke geeft aan, dat er gekeken moet worden hoe de informatie via de media laagdrempelig gebracht kan worden. En dat het aanbod voor preventieve voorzieningen uitbreiding nodig heeft.
 - Martijn geeft aan, dat het belangrijk is om de sociale samenhang op een goed peil te houden.
 - Wilma geeft aan, dat het onderdeel opvoeden niet los moet worden gekoppeld met andere onderdelen als huisvesting.
 - Nancy geeft samenhang, instemming, communicatie, bepalen waar de regierol ligt, het samenbrengen van jongeren en positief stimuleren waar het wel goed gaat als aandachtspunten aan.

De vraag vanuit de klankbordgroep is vervolgens, hoe nu verder?

Sharon geeft aan, dat deze zeer nuttige input vanuit het veld wordt verwerkt in de nota. Alle deelnemers aan deze klankbordgroep ontvangen hiervan een afschrift.

Er zal vanuit de gemeente worden geprobeerd, de desbetreffende partijen bij elkaar te brengen voor een goede communicatie en samenwerking.

De partijen geven aan, dat het opstarten/uitbreiden van schoolmaatschappelijk wenselijk is.

Sharon sluit de vergadering en bedankt alle aanwezigen voor hun inzet en komst.

Verslag klankbordbijeenkomst 4 februari 2008

Aanwezig:

Sharon van Nes (projectleider preventief jeugdbeleid, gemeente Lansingerland)

Birten Lostar (beleidsmedewerker preventief jeugdbeleid en volksgezondheid, gemeente Lansingerland)

Ben Eijkelhof (voorpostfunctionaris Bureau Jeugdzorg)

Marijke van der Meer (voorzitter Jeugdsoos Pecto's Bleiswijk)

Bart Dingemans (manager Vierstroomzorgring, uitvoerder van consultatiebureau in Lansingerland)

Het onderzoeksrapport opvoedingsondersteuning en de eerste visie en actiepunten voor het preventief jeugdbeleid worden besproken aan de hand van vijf vragen.

1. Welke uitkomsten uit het onderzoek zijn opvallend?

- Vanaf de leeftijd van 12 jaar weet men niet meer zo goed waar men terecht kan voor informatie, vragen en activiteiten. Dit is zorgelijk omdat juist de eerste jaren kinderen opgroeien in een "beschermd" omgeving en de jeugd vanaf 12 jaar meer blootgesteld worden aan andere invloeden.
- Veel voorzieningen zijn er wel, maar zijn niet bekend
- Doelgroep tot en met 23 jaar is niet aan bod gekomen.
- Volgens de aanwezigen kan de respons niet helemaal gezien worden als representatief voor de samenleving in Lansingerland. Doelgroepen als allochtone ouders, jonge ouders, laag opgeleiden en eenoudergezinnen komen niet voldoende in de respons terug. Het valt op dat maar weinig mensen op de hoogte zijn van de ontwikkeling rond de Centra voor Jeugd & Gezin, terwijl dit in de landelijke media toch vaak besproken wordt.
- In het onderzoek worden problemen die er zijn bij en tussen de ouders niet inzichtelijk. Te denken valt dan aan echtscheiding, huiselijk geweld, inkomensproblematiek. Het is juist belangrijk om je met het preventief jeugdbeleid ook te richten op ouders en hen te ondersteunen bij deze problematiek.
- Ouders komen pas praten als het probleem van hun kind groot is.
- De school en de peuterspeelzaal komen in het onderzoek naar voren als belangrijke instanties bij de opvoeding.

2. Welke oplossingen worden er gezien?

- Duidelijke sociale kaart voor jeugd, ouders en professionals
- Bij volgend onderzoek jeugd tot en met 23 jaar betrekken voor totaalbeeld.
- Zorgcoördinatie is erg belangrijk: partijen die zich bezighouden met de jeugd kunnen in de toekomst in het Centrum voor Jeugd & Gezin structureel overleg voeren. Gezinnen en de hulp die er al plaatsvindt worden zo in beeld gehouden. Belangrijk is om wel afspraken tussen de partijen vast te leggen, wanneer een partij zich er niet aan houdt, moet de wethouder het eindwoord kunnen hebben.
- Manieren zoeken om de onderbelichte doelgroepen (allochtone ouders, jonge ouders, laag opgeleiden en eenoudergezinnen) te bereiken. Waarschijnlijk spreekt de manier van ondervragen hen niet aan, een persoonlijk gesprek of andere manier van benaderen zou uitkomst kunnen bieden.
- Systeembenadering: niet alleen de jongeren, maar ook ouders aanpakken
- De school en peuterspeelzaal zijn het ideale platform om jeugd en ouders te bereiken. Alle ouders en kinderen komen hier op enig moment in beeld, de gemeente kan gebruik maken van dit bereik. In gesprek met scholen over hun (mogelijke) rol in het preventief jeugdbeleid, scholen ook mogelijkheden bieden om signaalfunctie uit te bouwen. Daarbij wel aandacht voor het behoud van de onderwijskundige rol van de docent. De school kan een rol spelen in de informatievoorziening, wat is er te doen voor de jeugd en waar kan men terecht met vragen. Schoolmaatschappelijk werk aanbieden aan alle scholen in Lansingerland. De gemeente moet de regierol oppakken in het integreren van het preventief jeugdbeleid in het onderwijs.

- In de leeftijd 0 tot 4 jaar zijn er standaard 15 contactmomenten. Het moet mogelijk zijn hier flexibel mee om te gaan, het ene gezin heeft minder contact nodig, het andere meer. Na 4 jaar vindt er overdracht plaats naar de GGD, zogenaamde koude overdracht wanneer er niets bijzonders is. Bij probleemgezinnen vindt er een warme overdracht in de vorm van een gesprek plaats. Naast deze overdracht zijn er contactmomenten in groep 2 en groep 7, dit zou uitgebreid moeten worden zodat het dossier doorloopt.
- Preventieve en vroegtijdige hulp, opvoedvoorlichting en cursussen bieden, SoVa trainingen
- Invoeren van Voor- en vroegschoolse educatie om achterstanden tegen te gaan.

3. Welke zaken worden gemist in het rapport, maar zijn wel aan de orde?

- Onderbelichting doelgroepen laag opgeleiden, allochtonen, jonge ouders, eenoudergezinnen. Het is waarschijnlijk dat bij deze doelgroep juist andere problematiek aan de orde is.
- Problemen van kinderen die direct voortkomen uit problemen bij ouders: echtscheiding, huiselijk geweld, psychische problemen.
- doelgroep 18 tot 24 jaar.

4. Welke aanbevelingen kunnen er worden gemaakt op basis van de onderzoeksresultaten?

- Gebruik met name de peuterspeelzaal en de scholen als basis voor het aanbod preventieve en de toeleiding naar licht-preventieve hulp. Door het geven van cursussen en voorlichting vanuit de school aan ouders en het bieden van Schoolmaatschappelijk werk op alle basisscholen.
- Beter overleg en samenwerking tussen gemeente, scholen en instanties die zich inzetten voor jongeren. Gebruik maken van elkaars netwerk om het aanbod dat er al is aan activiteiten beter bekend te maken en te promoten naar de jeugd en ouders.
- Duidelijke sociale kaart per doelgroep (hulpverleners, ouders, kinderen) en onderverdeeld in leeftijdscategorieën (0-4, 4-12, 12-18, 18-24 jr)
- Voor en vroegschoolse educatie weer invoeren.
- Terugkoppeling na onderzoeken en vervolg op projecten.

5. Komen de visie, doelstellingen en actiepunten voor het preventief jeugdbeleid overeen met de resultaten van het onderzoek en de ervaring van de aanwezige partijen?

De uitgangspunten worden onderschreven, maar zijn voor een goede beoordeling nog erg breed geformuleerd. De vraag is wat er concreet gedaan gaat worden voor deze punten.

Sharon: De nota geeft de kaders aan voor het beleid, in een uitvoeringsprogramma en het vervolgtraject na de vaststelling van de nota zullen de acties duidelijker worden.

De partijen hebben het gevoel dat met het vroegtijdig signaleren een inhaalslag gemaakt moet worden, andere projecten op dit gebied zoals VVE zijn zonder duidelijke reden beëindigd.